

■ Elja po pošti: ■
 za celo leto naprej . K 26.—
 za pol leta " : " 13.—
 za četr leta " : " 6·50
 za en mesec " : " 2·20
 za Nemčijo celoletno " : " 29.—
 za ostalo inozemstvo " : " 35.—

V Ljubljani na dom:
 za celo leto naprej . K 24.—
 za pol leta " : " 12.—
 za četr leta " : " 6.—
 za en mesec " : " 2.—
 v upravi prejemam mesečno K 1·90

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
 Kopijski se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
 enostolpna petitrsta (72 mm)
 30 vinarjev.

Izhaja:
 vsak dan, izvenčni nedelje in
 v praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 8 strani.

Delavstvo proti magistratni korupciji.

Včeraj zvečer se je vršil izborni obisk delavški shod v dvorani »Rokodelskega doma«. Shod je otvoril in volil Ivan Gostinčar ml., ki je podprt zborovalce in izvajal sledče:

Se p d n a s l o c i o d d n e v a , k o b o d o l j u b l j a n s k i d e l a v c i , k i s o s e z e p r e d 20 l e t i p o t e g o v a l i z a s v o j e z a s t o p s t v o v j u b l j a n s k e m o b č i n s k e m s v e t u , n a s t o n i l i p r o t i d o l g o t r a j n e m u l i b e r a l n e m u k o r i t a r s t v u n a m e s t n e m m a g i s t r a t u . D e l a v c i p l a č a j o v s l e d s v o j e g a š t e v i l a n a j v eč užitnjinskega in indirektno hišnega davka, vsled česar so faktor, ki je popolnoma upravičen, da pri mestni upravi govori in sodeluje. Znano je, da prejšnji liberalni občinski svet ni pripravil, da bi kdo izmed delavstva prisreljan. 15 let so bili liberalci na magistratu, in nikdar niso pripravili, da bi tudi delavec v Ljubljani prisrel do besede. Zato je tudi n. pr. v Ljubljani stanovanjsko vprašanje poleg drugih stvari tako zanemarjeno, kakor nikjer drugod. Ravno stanovanjsko vprašanje zadeva delavsko ljudstvo najbolj in ker so v Ljubljani vsled slabe liberalne gospodarske politike stanovanja tako draga in nezadostna tudi v higijenskem oziru, se delavstvo seli v okolico, ker v mestu živeti ne more. Tega vsega je krije liberalna stranka, ki ni pustila pametnih delavskih mož v občinski svet, da bi povedali: **Tudi za nas delave je treba, da kdjo zanje skribi!** Zato tudi napovedujemo odločen boj stranki, ki je v Ljubljani delavstvo vedno teplala in danes smo se sešli, da se še enkrat pomenimo o naših zahtevah, da potem korajno stopimo zadnja dva dneva v agitacijo, da pokažemo stari koruptni liberalni stranki pot z magistrata. Naj ne bo nobenega kimovega, ki bi se bal liberalne gospode, kateri je že odklenkalo. Danes je odločilen trenutek, v katerem je treba, ako hočemo pokazati, da hočemo še kaj veljati, da volimo v ljubljanski občinski svet take može, ki vedo delavca ceniti in ki so delavci tudi sami. Naj ne bo hiše in ne prijatelja, da ni ne šli k njemu in razlagali naše stališče: Boj proti koritom in liberalni korupciji! Te dni še pojdimo v agitacijo, da bomo mogli pozneje ponosno gledati v boljšo bodočnost! Doli s staro magistratno stranko, ki 20 let ni poznala delavstva, in volimo kandidate S. L. S.! (Odobravanje.)

Nato je, živahnpo pozdravljen, krepko ožigosal gospodarstvo liberalne klime v Ljubljani bivši državni poslanec

JOŽEF GOSTINČAR:

Bliža se dan, ko se bodo uresničile dolgoletne želje delavstva, da dobi tudi ono pravico do gospodarstva v ljubljanski mestni upravi. Nihče ne more izpodbiti dejstva da je bila S. L. S. tista, ki je vedno zagovarjala načelo, da se naj vpelje splošna in enaka volivna pravica za vse javne zastope. Za občine v danih razmerah tega ni bilo mogoče doseči, toda tudi v bodoče bo stala S. L. S. vedno na stališču, da moramo tudi za občine doseči splošno in enako volivno pravico.

Na današnjem shodu se gre za to, da se pogovorimo o nekaterih stvareh, ki jih bo moral izvršiti bodoči občinski svet. Še enkrat naj na kratko izpregovorim o stvareh, ki so dejansko velevažne za ljubljansko prebivalstvo in zlasti za delavstvo.

Stanovanjsko vprašanje.

Stanovanja v Ljubljani so draga in glede stanovanj smo v Ljubljani na slabšem kot v Gradcu, Trstu, na Dunaju in drugih velikih mestih. Drugod niso stanovanja nič dražja, a vsi stanovi, bodisi delavci, obrtniki in uradniki po velikih mestih več zaslužijo in se tudi boljše počutijo. Pri nas se za rešitev stanovanjskega vprašanja ni nič zgodilo. Liberalni občinski svet se ni zavedal, kaj je za ljudstvo koristno ter ni ničesar storil za cena in zdrava stanovanja. Ako pa se je Ljubljana prenovila, ni to zasluga liberalcev, temveč potresa pred 16. leti. Pri prenavljanju Ljubljane pa se ni nič oziralo, da bi se zidala primerna stanovanja za delavske in srednje sloje zato je pomanjkanje malih stanovanj v Ljubljani tako veliko in zato so tudi stanovanja tako draga.

Pa tudi ako so zasebniki ali privatna podjetja prosili na magistratu za dovoljenje, da se smejo zidati v Ljubljani delavske hiše, se jim je prošnja odbila, češ, naj gredo ven iz Ljubljane umazanci. (Fuj-klici.)

Na liberalnem magistratu nismo v dolgi dobi njegove vlade nikdar zasledili skrbi za stanovanja, ki naj bi odgovarjala potrebama ljudstva, zato pa bena prvi dolžnosti naših izvoljenih občinskih svetovalcev, da urede tozadenvno vprašanje.

Liberalcem bi lahko bilo svoječasno za zgled naše »Delavsko stavbno društvo«, ki je zgradilo z zasebnimi

sredstvi v ljubljanski okolici nad 100 delavskih hiš in ki se danes deluje uspešno v korist delavstva. Pri nas pa nimamo samo delavstva, za katerega ljubljanski občinski svet ni nič storil, saj imamo še tudi druge sloje, za katere tudi nič ni. (Res je!) Poglejte bolnico in drugam, koliko imamo jetičnih ljudi. Temu je kriva v velikanski meri naša stanovanjska mizerija. Ni čudno. Človek dela cel dan v tovarni, kjer kakor znano, ne more biti dober zrak, doma pa živi v nezdravem stanovanju, zaduhlem zraku. In v dolgih letih liberalnega gospodstva se ni nič storilo, da bi se izboljšale razmere. Obiubovali so mnogo, toda od njihovih obljub se še ni nobena hiša zgradila in **če sedaj pred vilitvami po starj navadi zopet kaj obljujejo liberalci, vemo iz izkušnje, da je to samo slepilo.**

Ljubljanske ceste.

Koliko pa je tudi drugih vzrokov, vsled katerih pameten človek ne more voliti liberalno stranko! Poglejmo le nekoliko ljubljanske ceste. V sredini mesta so še za silo. Toda, če je le nekaj dežja, pa plava vse v vodi in v Krakovem in Trnovem, v Vodmatu in pod Golovcem ter po drugih okrajih bi bilo treba čolnov, da človek ne utone v blatu. **Ljubljana ima svoje ceste v škandaloznem stanju in tega je kritiv bivši liberalni občinski svet.** Ob neki priliki sem govoril na Dunaju z nekim tujcem in ta mi je dejal: »O, Ljubljana je prav lepo mesto, a ceste so take, da bi človek utonil v blatu.« Taka je sroba tujcev. Predmestni okraji so zlasti zanemarjeni, in o tem lahko zlasti veliko povedo naši Barjani. **Koliko denarja so zmetali za nepotrebne stavbe,** ki ne odgovarjajo svojim namenom, koliko tisočev so izdali za Hribarjev vodomet pred Mestnim domom, ki so ga končno sami podrli, ker se jim je zdel skrajno neokusen! **Ako bi samo del teh tisočakov porabili za ljubljanske ceste, bi se to že veliko poznalo.** Jasno je, da je občinska uprava za to premalo skrbela.

Mestno šolstvo.

Tudi za ljubljansko šolstvo bivši liberalni občinski svet ni skrbel, da bi se potrebam primerno reformiral. Med mestom in deželo je vendar razlika. Potrebe mestnega prebivalstva in podeželskega se vendar nekoliko razlikujejo. Imamo sicer v Ljubljani osemrazredne šole, toda uče še vedno eno in isto, vse gre po starem. Treba je, da se naše šolstvo preustroji v strokovno. Ako bi se poučevala mladina v naših

šolah v prvi vrsti tega, kar bi rabila pozneje v življenju, bi veliko vplivalo na izboljšanje obrtnih, delavskih in trgovskih razmer. Premalo praktičnosti je v ljubljanskem šolstvu.

Po mestih je veliko otrok, ki so čez dan brez nadzorstva, ker so starši zaposleni v raznih podjetjih. Nekateri so tako srečni, da imajo služkinje, katerim prepustajo otroke v oskrbo ali pa jih prepustajo drugim ljudem. Koliko trpi pri tem vzgoja, koliko več podivjanosti se tako izredi med mladino. Liberalni občinski svet se seveda nikdar ni spomnil na to, da bi bilo zelo koristno, ako bi se za take otroke osnovala posebna zavetišča, kjer bi dobivali opoldne kosilo in v prostem času primerno zabavo, da bi se ne potepali po mestu. Storilo se ni nič, kadilo pa veliko lenim trebuhom liberalnih gobečačev! (Tako je!)

Mestni vodovod

je že star in ni zasluga liberalcev, da se je zgradil, ker se je že dayno prej mislilo na potrebo vodovoda. Danes pa, ko ima po zaslugi S. L. S. vsaka vas skoro na Kranjskem svoj vodovod, se bahajo liberalci z ljubljanskim vodovodom, ki se je moral zgraditi, ker je bil potreben, ker bi drugače ostala Ljubljana gnezdo, v katerem bi se še bolj širile epidemične bolezni, ko se že sedaj vsled liberalne stanovanjske politike. Sicer pa je tudi ljubljanski vodovod zadostil drag in ga nimamo Ljubljanci zastonj. Ako ne bi plačevali 5% občinske doklade od vsake krone stanarine, bi bila liberalna gospoda na magistratu že davno bankeroti. Mi ne vemo, kako se odplačuje ljubljanski vodovod s tem denarjem, toda gotovo je, da bodo naši bodoči občinski svetniki zahtevali jasne račune, kot jih bomo tudi o uporabi vode, ki so jo imeli nekateri bivši liberalni občinski svetniki zastonj, kot govore. Jasno je, da se tudi pri upravi mestnega vodovoda ni moglo vršiti vse pravilno, kot tudi drugod ne. (Tako je!)

Javna varnost.

Znano je, da je bivši liberalni občinski svet izrabljal ljubljansko mestno policijo v strankarske namene. Znano je, da je imela mestna policija direktno nalog, da ne sme občevati z našimi somišljeniki, — to se pravi, da naš človek ni smel niti na cesti prosiť mestnega stražnika za kako pojasnilo.

Govoril sem že o javni varnosti v Ljubljani in hočem tudi danes. Bilo je za časa zadnjih državnozborskih volitev v Ljubljani, ko je kandidiral bivši

LISTEK.

Ljudstvu v podnik.

Zdravstvene dolžnosti mestnih občin. (Piše dr. V. Gregorič.)

(Dalje.)

Novejše tržnice so masivno zidane in se konstrukcijo strehe zaradi prav ugodno pri taki stavbi uporabi. Rja ne prime železa in ni treba rednega prepleškanja, kar gotovo igra pri vzdrževanju poslopja važno vlogo. Prve tržnice so se na navedeni način zgradile v Vratislavu.

Posebno pozornost se mora obrati na konstrukcijo strehe zaradi ogromne površine, ki je direktno izpostavljena solnčnemu žarkom. Priporoča se streha iz železnega betona, pokrita lesenimi špirovci in na te sele prava streha. Če se masivna streha še s korkploščami izolira, je učinek tem izlatnejši, ker je mirni zrak med vnapo in notranjo streho najboljše sredstvo za izoliranje, torej je med obema njen zrak kot slab vodilec gorkote. Starejše tržnice so krite s steklom, kar pa mora brezpogojno zavreči. Stelo se kmalu segreje in provzročuje

neprimerno gorkoto v prostoru, poleg tega se pa steklo takoj napraši in umaže. Napravijo se le navpična, visoka okna, da se zrak direktno skozi okna zmenjava, in sicer skozi gornja krila. Občinstva ne sme prepričati nadlegovati. Rumenkaste šipe razprše nadlegujejoč direktne solnčne žarke.

Kleti morajo biti prostorne in masivne. Največjo težavo provzročuje pri kleteh dobava svitlobe, ker leži strop kleti v isti površini ko cesta. Svitloba se dobi skozi okna, ležeča v tleh dvoran in se opremijo s takozvanimi »Luxferprismen«. Okna ne smejo nikdar biti pri uvozu.

Tla so iz nepremočljivega materiala, da se tako izdatno z vodo snažijo. Ves prostor dele hodnikov v širokosti najmanj 25 metrov. Prodajalni prostori so po m² razdeljeni in nekaj centimetrov vzvišeni. Oddaja se v najem po m². Kletni strop mora biti zasiguran proti vlažnosti, ker so tla tržnice skoraj vedno mokra in se izplakajo z vodnim curkom. Stene so najmanj dva metra visoke, pokrite z glinastimi ploščicami, da se lahko osnažijo. Za vodo se mora izdatno skrbiti, hidrantni so v majhnih presledkih na vidnih mestih, da ni treba dolgih cevij vlačiti, ko se tržnica snaži. Voda se odtekata po majhnih jarkih ob stoličih in provzročuje

men napravljene lame in od tod šele v kanale. Večina tržnic nima posebne kurjave, mora pa imeti izdatno razsvetljavo. Umetne ventilacije ni treba v tržnicah, ker se ta vrši skozi okna popolnoma zadostno. Kleti pa morajo imeti ventilacijo, da se odpravi slab zadrhli zrak in vstopi sveži, čisti zrak, ker drugače nimajo kleti sosebno za meso nobenega pomena.

Stalni prodajalci imajo ograjene prostore, za nestalne pa tega ni treba, in bi ograja le promet oviral. Za prodajalne prostore se potrebuje po 1m² z 2 m visoko zadnjo steno, ob straneh je železna stena do 1·50 m visočine, ki ima na zgornjem delu mrežo, da ne ovira pregleda. Prostor je proti hodniku odprt. Za žive ribe so posebna korita, skozi katera teče sveža voda. Vendar se mora voda še posebej prezračevati, ker ima voda premalo kisika. Doseže se ta namen z močnim navpičnim curkom na dnu korita. Korita so pokrita z mrežo in si lahko kupevalec ogleda blago in določi ribo, katero želi kupiti. Riba se vjame z mrežo. Sedanji način prodaje rib bi se moral iz higijeničnega ozira in iz oziroma na varstvo živali prepovedati. Prodajajo se ribe stlačene v majhnem škafu vode, da se komaj gibljejo. Žival nimajo zadosti kisika v vodi, se meče

v zrak in pada večinoma iz škafa na umazano blatno cesto. Trda roka prime žival in jo zopet vrže nazaj v škaf; istotako se lovi riba z roko, ki mora ribo trdo držati, da ne uide. Taki mučni prizori bi se dali za sedaj vsaj v toliko ublažiti, da bi bili prodajalci primorani nabaviti s dovolj velike posode in vodo pogostoma zmenjavati. V to svrhu mora pa biti javen vodnjak na trgu. Istotako bi se smeles le z mrežo iz škafov jemati.

Mesnice obdajo od treh strani preluknjane železno-plehaste stene. Kaveljni se na posebnih sinah premikajo in služijo za obešanje mesa. Spredaj je miza iz marmorja. Sprednja stran prostora se da zapreti. Vse medstene so premakljive zaradi snaženja. V kleteh so posebni ločeni prostori 4 do 20 m² površine; ločilna stena je najbolje železna mreža. Blago, ki se lahko pokvari, se shranjuje v posebnih hladilnih prostorih. Vsak hladilni prostor ima kakor ledenicu majhni predprostor, da ne pride blago prenaglo iz mrzle temperature v gorko ali pa na sprotino. Meso mora biti vedno v temperaturi +2° z vlažno vsebino zraka 75 do 85 %, divjačina in perutnina v temperaturi -5° z vlažno vsebino zraka po 70 do 75%. Hladilna naprava mora vedno funkcionirati, da se

Zupan Hribar. (Zalostnega spomina!) Takrat je pijača tolpa liberalnih barab prišla oblegat in razbijat hišo na Karlovske cesti »pri Cotiču«, v kateri so imeli naši somišljeniki volivni shod. In ko je neka izmed liberalnih barab, katerih nekatere pa so bile tudi boljše oblečene, snela z one hiše okno ter ga je razbila, je nek liberalen agitator rekel policiju, ki je hotel onega staviti na odgovor: »Jaz vam prepovem vmešavati se v to stvar, sicer naznam županu Hribarju.« Torej stražniku se ni pustilo, da bi red napravil, pač pa se mu je grozilo, da se ga naznani županu Hribarju, ako bo delal red. (Škandal!) Kaj se to pravi? To se pravi, da se je po policajem žugalo: »Te bo spodil, ako boš delal red.« Take so bile razmere pod liberalnim gospodarstvom v Ljubljani. Jaz bi bil takoj za to, da se ljubljanska policija podržavi, ako bi se pri tem ne šlo za omejitve mestne avtonomije. Gotovo pa je, da se bodo morale tudi pri ljubljanski policiji temeljito reformirati razmere.

Liberalna agitacija.

Še nikdar niso bili liberalci v takem strahu kot sedaj; sami sebe več ne poznajo, tako so zbegani. Najeli so celo vrsto ljudi, ki z različnimi sredstvi izkušajo dobiti glasove za propadlo liberalno stranko. Tako izkušajo n. pr. jemati volivcem legitimacije. (Praprotnik je eden tistih!) **Kdor pa nima legitimacije, voliti ne more. Liberalni agitatorji pa jemljejo zato legitimacije, da bi volivci, ki se jim ne zne popolnoma njihovi pristaši, voliti ne mogli.** To je volivna sleparja, ki je po zakonu kazniva in se kaznuje z zaporom od 1 do 3 mesecev. Naznani utakmici, kdor bi poizkušal kaj takega uganjati, da bo pomnil, da se take stvari ne smejo deлатi.

Drugo volivno sredstvo liberalnih agitatorjev so laži, ki jih trosijo o Slovenski Ljudski Stranki in njenem delu v deželnem zboru, zlasti laži o deset milijonskem posojilu za ceste in vodovode, ki se morajo napraviti v raznih krajih, zlasti v Belikrajini in na Krasu. Za najetje tega desetmilijonskega posojila je pri prvi razpravi v deželnem zboru glasoval tudi dr. Tavčar, potem pa je agitiral sam in njegova tolpa v Ljubljani, da je to posojilo v škodo mestu, na deželi pa so agitirali, da je v škodo kmetu. Pri zadnji razpravi o tem posojilu so liberalci sicer glasovali proti, ker ne privočijo, da bi kmet ložje živel, Ljubljanci pa dobivali živila cenejše.

Draginja.

Liberalci vpijejo, da je draginja v Ljubljani. Res je! **Dvajset let so imeli v rekah občinski svet, a ničesar niso storili, da bi se ji odpomoglo.** Na deželi imamo živinorejske, mlekaške in druge zadruge, ki izvažajo živila v Trst in drugam, zato ker tukaj v Ljubljani nobenega ni, da bi napeljal pritok živil vanjo. **Dolžnost bivšega občinskega sveta je bila, stopiti v zvezo s temi z drugami zaradi preskrbovanja Ljubljane z živili in v Ljubljani bi ne bila takta draginja, kot je, ako bi se uvažal samo del vsega, kar gre na tuje.**

Obeiali so Ljubljani veliko tržnico,

ki bi stala ogromne vsote. Dokazano pa je, da se take velikanske tržnice niti v velikih mestih marsikje ne izplačajo, kako bi se šele v Ljubljani. Kaj nam pomaga velikanska, nepraktično urejena tržnica, za katero bi morali v tej draginji še posebej plačevati? Napraviti je treba tržnico, toda ne na ta način, kot so delali zanjo načrtne liberalci. Postaviti je treba tržnico, ki bo res služila svojemu namenu. Nikakor pa to ne bo zadostovalo. V Gradcu n. pr. skrbti občina sama za dobavo živil, druge občine prirejajo razstave, da se dvigne ugled mesta in da se vanj napelje pritok živil. Tega je treba tudi v Ljubljani. (Tako je!)

Obrtniki in korupcija na mestnem magistratu.

Tudi za obrtnike in povzdigo njihovega stanu bivši občinki svet ni ničesar storil. **Oddajali so dela tujcem in veletovarnarjem, mali obrtniki so se pa obrisali.** Kvečemu posamezniki, ki so trobili v njihov rog, in pa občinski svetniki so dobivali razna mestna dela, ogromna večina obrtnikov je pa imela dvojno škodo, ker je morala plačevati tudi dražje dobave liberalnih koritarjev.

Smešni liberalci.

Liberalci so postali že naravnost smešni. Tako n. pr. agitira na Barju ondotni nadučitelj Črnagoj, ki mu bo treba stopiti na prste (Pa še pošteno!), da bodo kmetje dobili semenski krompir le, ako bodo volili liberalce. Vsakemu je znano, da je **deželna vlada povrila dobavo semenskega krompirja kmetovalcem naši »Gospodarski zvezci«** in da nimajo volitve pri tem nič opraviti. Liberalci se sploh niso nič brigali za to stvar in je bila **vsa akcija za dobavo krompirja započeta od našega »Slovenskega klubka«.** Sedaj pa pridejo liberalci in pravijo: Če ne boste volili liberalno, ne dobite krompirja. (Smeh.) Res, preneumno in presmešno je že to!

Liberalci in ljubljansko ženstvo.

Dr. Tavčar posilja volivkam glasovnice in obenem tudi vabila na svoj shod s temi-le besedami: »Cenjene somišljenice volivke! Prvič stopite letos slovenske žene z obširno volivno pravico na volišče, prvič boste z glasovnico v roki odločevali po svojem prepričanju o vseh važnih zadavah, ki se tičajo mestne občinske uprave ljubljanske.« — To posiljajo in vendar še **vsi liberalci brez izjeme glasovali v deželnem zboru proti temu, da bi ženske volile v občinski svet.** Ali ni to največja hinavščina ki so je zmožni le liberalci? **Volvivo pravico ženskim davkoplačevalkam je priborila Slovenska Ljudska Stranka** kljub nasprotstvu liberalcev.

Nekaj o Koritnikarju.

Najeli so liberalci človeka, da bi zanje agitiral. To je Ribnikar (Smeh.), ki jako veliko besediči o koritih in ki je celo dr. Zajcu očital šest korit. Oglejmo si samo nekoliko ta korita dr. Zajca. Dr. Zajc je zdravnik bolniške blagajne, kar mu nese samo veliko dela, dalje je zdravnik tobačne tovarne, kar mu tudi nese samo veliko dela, kot upravlji svenik »Uniona« nima nič, kot deželnim odbornik pa ima ravno-

tako korito kot dr. Tavčar, samo ta razlika je med obema, da dr. Zajc opravlja kot deželni odbornik svojo dolžnost in sedi v pisarni, dr. Tavčar pa nikoli ni v pisarni, ki je vedno zaklenjena. (Resnica!) Sicer je pa Ribnikar pozabil na tako mastno korito, namreč na svoje. Mi se le čudimo, kako more dopustiti sedanjem voditeljem občinskih poslov, da občinski uradnik agitira na tako nesramen način, medtem ko mi davkoplačevalci v držujemo njegovo korito. **Protestiramo odločno proti temu, da sme mestni uradnik sploh zabavljati na tako nesramen način proti naši stranki, katere somišljeniki plačujejo ravnotako občinske doklade kot kdo drugi!** (Fej-klici. Veliko ogorčenje.)

Liberalna zveza z Nemci.

Ker liberalci tako nesramno lažejo, da smo zvezani z Nemci, povedal bom o dogodku, o katerem sem doslej molčal. Ko je bil liberalni občinski svet razpuščen po zaslugu župana Hribarja in liberalnih občinskih svetnikov, sem prišel na Dunaj. Ob tej priliki mi je rekel v parlamentu nemškonacionalni poslanec Markhl: »Kaj pa delate vendar v Ljubljani, da ste degradirali Hribarja?« — »Kako to?« sem vprašal. — »Ej, za nas ni bilo boljšega župana kot je bil Hribar!« — To se pravi da je bil **Hribar za Nemce dober župan, za slovenske koristi pa slab.** To se pravi, da je hodila liberalna stranka vedno nemškutarstu na roko; pa saj se še vsi spominjam, kako je **Hribar z nemškimi vizitkami vabil Nemce** ob volitvah, da bi ga volili. (Fej, izdajica!)

Na delo!

Gre se za to, da zmagamo. Ako pa to hočemo, moramo delati. Komur je na tem, da se vrže klika, ki širi višek gnujsobe in nedostojnosti po svojem časopisu in na shodihi, ta mora delati z vsemi močmi na to, da bo dobila v nedeljo Slovenska Ljudska Stranka čim največ glasov! Mi ne moremo in ne smemo pripustiti, da bi ljudje liberalne barve, katerim ni mar javnost, temveč le lastni žep, prišli v občinski svet. **Vsak naj stori ne samo volivno, ampak tudi v polni mjer agitatorično dolžnost!**

Liberalci bodo izkušali slepariti ter bodo lovili volivce, da bi jim potvrdili glasovnice. Spominjajte se na to, da je bilo pri Hribarjevih državnoborovskih volitvah več stotin glasovnic neveljavnih. Pazite vsi, da se ne bodo vršile nereditnosti, da **ne bodo liberalci sleparili ljudi** za njihovo volivno pravico in svobodo.

Kogar pa se bo zalotilo, se bo postopalo z njim po zakonu, kajti ako se že kaznuje navadna tatvina, je popolnoma prav, da se kaznuje tudi oni, kdor krade volivno pravico in svobodo. (Tako je!)

Na nas je ležeče, da strogo pazimo, da se liberalni agitatorji ne bodo upali slepariti z glasovnicami. Socialni demokrati bodo sicer najbrže volili liberalce, kajti razvili niso zase nobene agitacije. Prišel pa bo kljub temu čas, ko bo liberalni stranki odklenkalo na rotovžu za vedenje kljub pomoči rdečkarjev.

Delajmo, da bomo po volitvah zavdovljivi in da bo bodo liberalci tudi na magistraturi izgubili korito. **Naša stranka bo kot močna odločevala v občinskem svetu** v tistih vprašanjih, ki jih liberalci namenoma niso hoteli rešiti. Vsak naj stori svojo dolžnost in zmaga bo naša.

Burno odobravanje je pričalo, kako je govoril g. govornik vsem iz srca. Zanj se je oglasil še k besedi

Ivan Gostinčar ml.

ki je poudarjal še sledeče stvari:

Značino je, da »Narod« in »Jutro« te dni ne moreta nikakor odgovarjati na očitanja »Slovenca« liberalni stranki. »Jutro« kar preplonka »Slovenca«, seveda tako neumno, da ni primere. Ko »Slovenec« piše, da Ribnikar nima izpitov, piše »Jutro«, da dr. Zajc nima izpitov in da je obiskoval samo nekaj boljši kurz za ogledovanje mrličev, dr. Susteršič pa se je za šribarja učil. Tako en časopis, ki je tako neumno, niti odgovarjati ni vredno. Pa tudi »Rdeči Prapor« ni nič boljši. **Znano je, da hodi Etbin Kristan večkrat k sejam v dr. Tavčarjevo pisarno panklat.**

Ne vemo, ali drug drugega za nos vodita, ali pa kupčije sklepata. Seveda Kristan zna dobro upit ves kuštrav na kakem odrusu: »Mi proletarci, mi delavci!« (Delat na gre!) sedaj pa hodi poljubovat dr. Tavčarju frak. Taki so »delavski priatelji«.

Domač in pošten malo obrtnik preje ni bil del na magistratu, aki ni bil liberalen občinski svetnik. Dela so oddajali liberalci kar v tajnih sejah med seboj, naš obrtnik pa je vedno bolj propadal. Naši sinovi so morali po svetu, po vseh zavodih pa so nastavljali liberalci nedomačine. Tuji so dobivali dobre službe, slabše pa Slovenci domačini. Domačim ljudem pa se je šlo tudi za pošteno delo, ker naš človek opravlja pošteno tudi slabše plačano delo, tuje pa gleda samo, da denar zasluži. (Klici: Če tudi nima izpitov! — O, Hudnik ima že izpit!)

Poglejmo nekoliko, kako so se liberalci bali resnega dela. Imeli so med seboj delavca — knjigoveza Zirkelbacha, katerega so pa naredili brizgalni vodnik v plinarni, ker so se bali, da bi jim ne zrasel čez glavo, da bi bil od njih popolnoma odvisen. Bivši občinski svetnik Lenč je imel včasih zdravo misel, sedaj ga pa kandidirajo na takem mestu, da izvoljen biti ne more. To se godi zato, ker hočejo liberalni advokati imeti povsod prvo in zadnjo besedo!

Za liberalno koritarstvo imamo krasno primo v imenovanju penzioniranega profesorja-ravnatelja, kateremu so dali spričevalo zdravnik, da za šolo ni več dober, za ravnatelja plinarne. In ko je »Jutro« pred nekaj dnevi pisalo, da ljubljanski plin slabogori, je postal Senekovič hitro »Jutro« popravek, da plin dobro gori. (Smeh.) »Jutro« je seveda to izjavo vzelo z zavdovljivostom na znanje. Mi pa vemo, da ta plin še vedno slabo gori, da ga po predmestnih okrajih celo nič ne vidi. (Tako je!)

Korajže imamo veliko, ker vemo, da bomo zmagali, posebno delavci bomo storili svojo dolžnost. Liberalci ra-

temperatura vzdržuje. Ti hladilni prostori so pa še izolirani s korkploščami 12 do 18 cm debelosti, toda ploščice morajo ležati na vnanji steni prostora, da se prvič notranja stena hlađi, drugič pa se blago ne navzame duha korknih ploščic.

Za transport blaga služijo posebna dvigala najmanj 600 do 800 kg. Odpadki se morajo takoj odstranjevati, vendar se jih loči, ker se nekatere rabijo še za krmo. Hladilna centrala je za tako obširne prostore precej velika. Zaradi tega bi se dala kombinirati dobava umetnega ledu, kar bi ne povzročevalo nobenih stroškov, skupilo za led pa bi vrglo precejšnjo sveto. Vsak mesec bi imel svojo zaklenjeno celico v hladilni kleici in bi mu ne bilo treba vsak dan prevažati meso kakor sedaj zopet v oddaljeno ledencu. Koliko manj režije, koliko več snažnosti in koliko manj izgube pri blagu. Meso pa bi bilo veliko bolje, ker je obležano. Sedanji pravni prostori so pravi škandal, obenem pa muka za prodajalce kakor kupovalce, ki se morajo drenjati ob vsakem vremenu okoli štanov ter preganjati sitne nadležne muhe. Izdatek za tako urejene prostore bi mesarji lahko pokrili s prihranki pri režiji in izgubi na blagu. Občinstvo pa profitira na kakovosti blaga in udobnosti nakupa. Isto velja za prodajalce divjačine in že osnažene perutnine.

Postranski prostori so slediči potrebnii. Pisarna za uradništvo, tržnega nadzornika in policijo, prostor za delavce, prostor za tehtnice, da se lahko

vrši kontrola, mala delavnica za eventualne poprave, zadostno število stranišč in najmanj ena telefonska postaja. Gostilniški prostori niso neobhodno potrebni, pač pa majhna kuhinja za kako gorko pijačo. Dobro je, če se nahaja tudi stanovanje za tržno nadzorstvo v posloplju. Kakor sem že poprej omenil, mora biti rezerviran prostor za vozove, večje in manjše, in sicer če je le mogoče na pokritem prostoru.

V Ljubljani je določen za tržnico prostor, kjer je stala stara gimnazija na Vodnikovem trgu. Prostor je za ta namen zelo pripravljen. Zgradi se lahko zadostno veliko poslopje in ostane še toliko prostora okoli, da je pristop neoviran. Poleg Mahrove hiše pa se lahko postavi lepa hiša, da se zakrije grdo ozadje. Ker se taka zgradba postavi za daljšo dobo, se morajo tudi dimenzije oziroma prostori tako preračunati, da ne postane zgradba v dolegnem času premajhna. Raje sedaj postaviti preveliko zgradbo, kot pa konstatirati v desetih letih, da je premajhna. Vse okoliščine se morajo dobro premisliti. V to svrhu je treba posvetovati raznih faktorjev, konsumentov, kakor tudi producentov, oziroma prodajalcev, ker ti najbolje vedo, kako se vrši tržni promet. Nadalje je financiranje tako važna točka. Ker se ne more taka zgradba postaviti iz tekočih dohodkov, se bo mora najeti za to potrebno posojilo. Posojilo se pa mora obrestovati in amortizovati; k tej svoti treba je prijeti izdatke za vzdrževanje, poprave, zavarovanje in

pa režijo, to je plače uslužbencev. Ta sestava izdatkov mora biti tako preračunjena, da zadostuje za vse slučaje, kajti če se postavijo premajhni izdatki, nastane kaj lahko neprijetno presenečenje. Če ni potrebna konečno tako velika svota, tem bolje, vsaj ni zmotna pri proračunu. Izdatkom se pa stavlja nasproti dohodki, ti se pa ne smemo previsoko vzeti. Dohodki se sestavljajo iz najemnine posameznih prodajalnih prostorov. Kakor sem že poprej omenil, bi bilo za Ljubljano priporočati stalni najemninski prostori in pa prosti prostori za nestalne prodajalce. Sistem cele zgradbe mora sloneti na načinu mogoče aprovizacije, in na to se naj ozira načrt. Kakor sedaj razmere stoje, bi stala tržnica okroglo 800 tisoč kron. Ker se pa pri vsaki stavbi konečni račun zviša, lahko računamo z vsemi potrebščinami in stavbenim prostorom skupaj na milijon kron. Ta svota se mora obrestovati in amortizirati in vsa režija pokriti. Ne vem, če bodo dohodki same tržnice tako veliki, da bodo vse te potrebne izdatke pokrivali. Visoke najemnine ne gre zahtevati, ker bi se živila s tem podrazila. Če bi se našlo pokritje iz dohodkov tržnice same, bi morebiti kazalo zgraditi na tem prostoru veliko trinadstropno hišo, v pritličnih prostorih pa spraviti prodajalne prostore. Arkade okoli in okoli poslopja bi arhitektonično kaj lepo povzdignile in bi se premet občinstva lahko okoli tržnice popolnoma pred vsakim vremenom varno vršil. Skica v tem smislu narejena

bi kaj malo stala, ker se mora sploh javna konkurenca za dobavo potrebnih načrtov razpisati in se dotičnim konkurentom pri tej priliki lahko da tudi ta direktiva. Stanovanja bi bila srednja in bi se gotovo vsa oddala. Prostor se pa kar najbolje izkoristi, ker se ne postavi samo temelj in streha. Svitlobe bi bilo zadosti, kajti dobiti je lahko od dvorišča, spredaj in če se napravijo arkade, tudi od zgoraj. Najbolj potrebne so mesnice in hladilni prostori, ribji trg, trg za divjačino, potem pa odprt prostori za druga živila, katera donašajo nestalni producenti, oziroma prodajalci. Če si mislimo take 5 metrov visoke prostore v globoki 12 metrov okoli in okoli stavbe, je dovolj prostora za vse prodajalce. Neprijeten duh tržnic bi ne prispe v poštev, ker mora vladati povsod najstrožja snažnost. To je, kakor rečeno, le ideja, po mojem mnenju

sunajo seveda veliko, toda saj veste, kako so na veliko tudi računali pri «Glavni posojilnici», ko so pa drugi prišli zraven, ki znajo res pravilno računati, pa so našli prazne kase.

»Jutro« je pisalo, da bodo dobili liberalci 32 zastopnikov v občinski svet, toda tega niti najbolj neumni liberalci ne verjamejo. S psovki na naše ljudi ne bodo nič dosegli. Stari magistratovi naj tudi ne psujejo drugih z analfabeti. Ozrejo naj se na svojega predoviča, ki nosi vedno pri uru pečatnik, da pritiska svoje ime na dolžna in druga pisma. (Smej.)

Zrtvujte se v nedeljo in agitirajte ter delajte, saj bo to dan, na katerega smo čakali dvajset let. Dr. Tavčar je sedaj silno prijažen z delavci ter jih pozdravlja na cesti (Klic: Mene je že žanes!), toda poznamo liberalno prijaznost, zato storimo svojo dolžnost 23. t. m. in vrzimo liberalce z rotovža. (Odrovanje.)

Nolar Hafner in „Slovenski Narod“.

Dr. Slanc pere v »Slov. Narodu« z dne 12. aprila t. l. novomeške sodnike. Mož ima prav. Prvič, ker so nekateri novomeški sodniki res pranja potrebeni, drugič pa, ker je dr. Slanc novomeški sodnikom res hvale dolžan. Vloga dr. Slanca bi bila namreč po našem mnenju vsa drugačna, če bi dr. Slanc odvetnikoval kje drugje, recimo v Ljubljani. Upamo, da se sčasoma spremene razmere na bolje tudi pri novomeškem sodišču in takrat bo zatonila a čudna zvezda dr. Slanca. Dr. Slanc naj rad piše o osebah, katere preganja in preganja jih največkrat iz sebičnih namenov) da niso priljubljeni. Omenili bi še, da je dr. Slanc tudi velik literat. Njegove članke spozna vsakdo na prvi pogled. Nekaj visokodonečih fraz, recimo o Jadranskem morju, o pomenu nemškega viteštva za Jugoslovane, o jezuitih, o pogubnem vplivu duhovštine, o velikanu Trubarju, potem manj kadila tem po krivici pregašnjim liberalnim novomeškim sodnikom, nekaj gnušnih napadov na duhovštino v obči in na kakega uglednega cerkvenega dostojanstvenika posebej, vse to prepleteno z ošabnostjo bogataša in vito zlobnostjo židovsko-liberalnega časnika, pa brez enote in brez nog in brez glave. Po dolgem odmoru se je glasil dr. Slanc zopet v »Slov. Nar.« z dne 12. aprila t. l. In ta človek je, na katerega hočemo danes odgovoriti, Hafnerjevo zadevo smo nedavno v našem listu stvarno pojasnili. Povdarili smo, da »Slov. Narod« konsekventno in namenoma prav nič ne poroča o tem, da je najvišje sodišče v redni seji sedmih sodnikov izreklo s sodbo, da so vsi sklepi novomeškega sodišča in nadodišča, s katerimi se je predlog na obnovo zavrnih, nepostavni. »Slov. Narod« z dne 12. aprila t. l. še lepše preide čez to zanj kočljivo točko, češ: Nato je neki poslanec, nemara dr. Šusteršič, pripravil merodajno oblast na Dunaju k temu, da je obnovo predlagala in dovolila. Dr. Šusteršič igra »Slov. Narodu« res čudno vlogo. Če gre za kake volitve, tedaj vpije »Slov. Narod« na vse pretege, da je dr. Šusteršič v vsa S. L. S. brez vpliva in brez ugleda, in da je v višjih krogih skrajno nepriljubljen. Če pa imenuje centralna vlada kakega »Slov. Narod« nepriljubljenega uradnika in če centralna vlada popravi krivico, katero je prizadela pristašu S. L. S. novomeško sodišče, tedaj je to dosegel dr. Šusteršič. Ali ni res čuden gospod ta dr. Šusteršič. Dr. Slancu mora res že čudo biti pešati spomin, ali pa vendar-le malo preveč greši nad pametjo bralcev »Slov. Naroda«, če piše take neslanoosti. Res je le to, da je obnovo predlagal notar Hafner, da je novomeško sodišče obnovo odklonilo, da pa je izreklo najvišje sodišče vsled ničnosti pritožbe sodbo, da so sklepi, s katerimi se je obnova zavrnila, nepostavni in da je nadodišče v Gradišču končno obnovo dovolilo. »Slov. Narod« prepušča polnoma domisljiji svojih bralcev, da vsak po svoje tolmači to »merodajno oblast« na Dunaju. Tako poroča o zadevi advokat in kar je še bolj čudno: tisti advokat, ki je sodeloval v tej zadevi kot zagovornik Urbana Zupančiča. Pisc uvodnega članka v »Slov. Narodu« z dne 12. aprila t. l. se najprej dotakne zasebnega življenja nekoga davčnega uradnika, prepušča pa opet domisljiji bralcu, da si to zadevo estavi, kar mu bolj kaže. Člankar je ve, da se z namigavanjem kradec na najbolj varen način. Ta davčni uradnik Valentin Kompare res ni na srečo s svojimi prijatelji. Pred leti pa posegel njegov prijatelj dr. Marn v njegovo zasebno življenje na neokusen način v podlistku »Slov. Naroda«. Sej pa posega njegov najnovješti prija-

telj dr. Slanc, kateremu je Kompare v Hafnerjevi zadevi naklonil velikansko uslugo, na še bolj neokusen način v njegovo družinsko življenje. Poročilo dr. Slanca o Hafnerjevi zadevi je pravi umotvor v potvarjanju resnice. Resničen je le v stvareh postranskega pomena. Dotakniti se hočemo le nekaterih neresnic: Zupančič sam prizna in v aktih je dognano, da je Zupančič napravil ovadbo iz maščevanja. — Dr. Slanc pa piše, da je Zupančič napravil ovadbo, ker ga je pekla vest. Priča Fr. Kržišnik je izpovedal v Celju — glavni zapisnik o glavnem razpravi pr. VI. 422/10—26 — da je bilo v Bučarjevi gostilni po Hafnerjevi obsodbi v Novem mestu dne 4. avgusta 1908 zvečer veliko veselje. O verodostojnosti Zupančiča Kržišnik niti vprašan ni bil. Sploh je ponudil Hafner Kržišnika kot pričo samo zato, da zve javnost, katera hiša v Kostanjevici da je bila najbolj interesarana na Hafnerjevi obsodbi. — Dr. Slanc pa piše, da je Kržišnik kot priča nekaj potrdil, iz česar bi se dalo sklepati, da Urban ni verodostojna oseba. Dr. Slanc piše nadalje: »Pozneje se je oglasil Miha Zalokar iz Podboršča, ki je rekel, da je sam Hafner njeni dal pamphlet, da ga bere in drugim brati da. Ako bi se to vedelo prej, bi nemara tudi celjski sodniki drugače sodili.« Sedaj pa čujte! Dr. Slanc sam je napravil dne 6. julija 1908 vlogo na sodišče v Novem mestu, v kateri nавaja: »Obtoženec Mate Hafner je sam izročil pred občinskimi volitvami Mihi Zalokarju, posestniku in krčmarju v Zaboršču, en pamphlet v Zalokarjevi krčmi. Dokaz temu priči Miha Zalokar in njegova žena. Prosim, da se te priče kličejo k glavnem razpravi.« To vlogo je torej napravil dr. Slanc sam dne 6. julija 1908 na sodišče v Novem mestu in ta vlogo je v kazenskem aktu. In v kazenskem aktu je tudi rešitev te vloge, ki se glasi, da se priče ne bodo klicale, ker je to, kar bi imele izpovedati, za kazensko zadevo brez pomena. Sedaj pa piše isti dr. Slanc, da bi bili celjski sodniki morda sodili drugače, če bi vedeli za pričo Miha Zalokarja. Javnost naj sodi, če je tako pisanje pošteno ali rokovnjaško. Napadov na celjske sodnike ne bomo zavračali, ker se v to ne čutimo poklicane in pa ker vemo, da napadi »Slov. Nar.« poštenih sodnikov in najsibodo tudi celjski ali ljubljanski ali novomeški, ne dosežejo. Iz tega duhetečega šopka vzemimo le še eno ejetko: »Ako uredniki pri »Slovencu« ne trdijo, da je obnovo postopka in oprostilno sodbo povzročila višja moč, ako naravnost ne podtikajo celjskim sodnikom, da so bili komandirani tako soditi, potem mora priznati, da je celjskim sodnikom predležal drug dokazilni material, kakor novomeškim...« Isti dokazilni material, kateri je bil predložen v obnovnem postopanju sodišču v Novem mestu, do pičice isti je bil predložen najvišnjemu sodišču in celjskemu sodišču. Oistem dokazilnem materialu, o katerem je izreklo sodišče v Novem mestu, da ni povoda za obnovo, ker bi ta novi dokazilni material prve sodbe ne mogel spremeniti, je pa izreklo najvišje sodišče s sodbo, da je na podlagi tega dokazilnega materiala pričakovati oprostilne sodbe, ki jo je tudi izreklo sodišče v Celju. Taka je resnica. Seveda sodniki so odgovorni svoji vesti. In če so novomeški sodniki rekli, da 20 klasičnim pričam ne verjamejo nič, Urbanu pa vse, je to stvar vesti. Kdo nas more prepričati, da je dvakrat dve štiri, če se o tem principiellu prepričati ne damo.

Književnost.

Ljubljanske slike. Ljudska knjižnica, 14. zvezek: Alešovčevi spisi 4. in 5. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 80 vin, vez 2 K 60 vin. — Nepotreben je vnovič in vnovič povdarnjati, da veje iz vseh Alešovčevih spisov pravi nepokvarjeni narodni duh in prisrčen, časih šaljiv, časih pa tudi rezek dovtip, ki vseka, kogar zadene, do živega; kdor je namreč bral povest »Kako sem se jaz likal«, ali kak drug Alešovčev spis, si je sam vstvaril o Alešovčevu kot pisatelju sodbo, ki ne potrebuje nobene hvalje več. Kdor pa hoče spoznati, kako zna Alešovec s svojim kot puščica ostrom dovtipom bičati, ta najbere njegove »Ljubljanske slike«, ki nam nudijo zgodovinsko podobo nekdanjih ljubljanskih razmer. Pred našimi očmi se razprostira bela Ljubljana, kakor je bila pred 40 leti polna zgrajenih nemškutarjev in po njenih ulicah vidimo korakati razne stanove, katerih slabosti Alešovec v svojih slikah tako do golega razkriva. Knjiga bo poleg prisrčne zabave nudila bravcu tudi obilo dušnega užitka, radi česar jo toplo priporočamo, kakor Alešovčeve spise sploh.

Vrzite propadlo magistratno gospodarstvo!

Na dan volitve dobite vsa pojastila v agitačnih lokalih Slovenske Ljudske Stranke. Ti lokalni so:

1. Centrala: tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta štev. 6, leve stopnice, II. nadstropje.
2. Poslopje »Katoliške tiskarne«.
3. Gostilna Lozar, Sv. Jakoba trg.
4. »Rokodelski dom«, Komenskega ulica.

5. »Ljudski dom«, Streliška ulica.

6. Predavalna soba deželnega muzeja, vhod iz Bleiweisove ceste.

7. Gostilna Cotič (Kamnar), Zaloška cesta.

8. Gostilna Marenč, Dolenjska cesta.

9. Gostilna »Bavarski Dvor«, Dunajska cesta.

V vseh teh lokalih dobite po potrebi tudi uradne kuverte in glasovnice. — Vse morebitne pritožbe naslovite na tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta št. 6.

Kdor izkaznice (legitimacije) ni dobil, naj gre osebno k deželni vladni, kjer jo sprejme v registraturi, to je v pritličju, desno, vhod iz Simon Gregorčičeve ulice, vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure po polnje. V nedeljo se izkaznic ne bo več izdajalo. Lahko se pa tudi vsak osebno oglaši v tajništvu S. L. S., Miklošičeva cesta štev. 6 (poslopje »Ljudske posojilnice«), levo stopnjišče, II. nadstropje; tajništvo bo dalje poskrbelo. Oglasili se vsak lahko tudi v uredništvu »Slovenca«, Kopitarjeva ulica, Katoliška tiskarna.

Glasovnice, ki jih dobite od sprotnikov, strgajte in vržite proč!

Volilne izkaznice pobirajo volilcem nekateri liberalni sleparji. Volilci, ne dajajte iz rok ne izkaznic ne kuvert. Pazite na sleparje. Naznante nam tiste sleparje, ki pobirajo izkaznice!

Ako ima kdo pokvarjeno kuverto, dobi v pisarni poleg »Slovenčevega« uredništva, Kopitarjeve ulice, poslopje »Katoliške Tiskarne, III. nadstropje novo kuverto. Ondi se dobe za vse razrede!

Volilno legitimacijo naj vsak volilec natančno prečita. Na njej najde, kje ima voliti. To je važno, da se ne izgubi po nepotrebni čas z letanjem od enega volišča do drugega.

Naznante nam tiste liberalne sleparje, ki pobirajo volilcem legitimacije, da jim preskrbimo ričeta!

Pozor! Vsi naši semišljeniki in somišljenice iz Trnovega in Krakovega dobe v nedeljo v društveni sobi, Konjušna ulica št. 4 (pri Repniku) od 8. do 11. ure dopoldne vsa pojastila, katera bi kak volivec ali volivka želetela.

Pozor volilke Slovenske Ljudske Stranke! Liberalne ljubljanske dame pod vodstvom gospode Tavčarjeve, Sirčeve, Slajmarjeve in drugih uprizarjajo velik lov na župana volilke. Vozijo se že po mestu. Ustanovile so tudi nekak odbor in so posamezne dame že določene, da bodo zavzeme prostore v obližnju volišču. **Volilke, ne pustite se terorizirati od dam liberalnih frakarjev, ki Vas hočajo poznati le pri volitvah** in ki v svili sicer ošabno šume mimo Vas! Ne kažite jimi izkaznice, ne kažite jim kuverte, ne kažite jim glasovnice! Pogumno imo njih na volišču!

Ako bi kdo volilkam in volilcem kaj grozil, da bodo škodo trpeli, ako volijo s Slovensko Ljudsko Stranko, naj se ga nam naznani! Preskrbljeno je, da te grožnje ne le, da ostanejo pravne grožnje liberalnih agitatorjev, ampak tudi da bodo taki agitatorji in agitatorice za to **kaznovani**. Zato brez skrbi in brez strahu na volišču, da prevrnetemo magistratna korita! Nihče naj se ne boji groženj. Minili so tisti časi ko se je v navzočnosti občinskega svetnika Berganta moglo s kamenjem bombardirati Kamničanovo gostilno!

Dr. Tavčar kot uzoren (?) zastopnik interesov ljubljanskih hišnih gospodarjev. V živem spominu so še vsem hišnim posestnikom strašni potresni dnevi. Ljubljana je treptala strahu, a njeni javni zastopniki so bile ničle. V Ljubljani liberalni Grasselli, župan, na Dunaju Kušar, državni poslanec. Kaj čuda, če so Ljubljanci pričakovali na eni strani od liberalnega Hribarja kot

župana ljubljanskega, na drugi strani od liberalnega dr. Tavčarja kot državnega poslanca ljubljanskega (oba sta sledila neposredno Grasselli oziroma Kušarju), rešitve. A kako kruto so se varali! Ta dva moža, prava prototipa liberalizma, ki vidi v prvi vrsti le samega sebe, sta Ljubljano tako »zafurala«, da ne bo nikdar več mogoče te napake poraviti. Liberalni Hribar s svojim mestnim gospodarstvom in ponesreno regulacijo je spravil Ljubljano na rob propada, leni liberalni dr. Tavčar je pa kot državni poslanec ljubljanskega na mestu, da bi se brigal za interese svojih volilcev, na Dunaju »farje hrustala«. **Vsa akcija za olajšavo vratovanja potresnega državnega posojila se je vsled nečuvence lenobe dr. Tavčarja v državnem zboru ponesrečila**, ker ta liberalni mož ni niti ust odpril v zbornici, akoravno je imel ves material na državna hišnih posestnikov v Ljubljani v rokah. Le norca se je delal iz hišnih posestnikov, če da nimajo nikoli zadosti in da jih država ne bo »futrala«. Ce bi bil morebiti državni zbor pri »Roži« in pa prefarenc-karte na mizi, morebiti bi se ta liberalni osrečevalc ljudstva bolje počutil, kot v državnih zbornici. Hišni posestniki ne morejo nikdar odpustiti dr. Tavčarju, da se je vsa olajševalna akcija za vratovanje potresnega posojila vsled skrajne lenobe dr. Tavčarja za vedno ponesrečila; društvo hišnih posestnikov najbolje ve, kako (dično?) je zastopal takrat dr. Tavčar hišne posestnike na Dunaju! In ta lenoba naj bi bil sedaj ljubljanski župan? Nikdar, ker mora vendar enkrat priti dan obračuna za tega moža, kakor je prišel za Hribarja, s katerim so pa že lastni pristaši obračunali. **Hišni posestniki ljubljanski Vi pa ne pozabite, da je vso akcijo društva hišnih posestnikov v Ljubljani podrla lenoba tedanega Vašega državnega poslanca dr. Tavčarja**, ki se Vam sedaj usiluje za župana.

Liberalni ženski shod. Liberalne narodne dame, ki sicer jako visoko vihajo svoje noske, so morale te dni obleči obliko poniznosti, letati morajo po Ljubljani in zagovarjati stranko, katere vodja je v obč. svetu rekel, da je izobrazba le za dekleta »višjih« slojev. Tudi pobožne se delajo gospo, ki vsak dan čitalo »Narod«, ki je proti veri in cerkvi napisal že toliko psov, da najbolj židovski list še nikdar ni pisal tako nizko. Ta liberalna gospoda, katere glasilo je proslavljalo v »Narodu« portugalsko revolucijo in hvalilo kot posnemanja vredno dejanja portugalskih prostozidarjev, je sklical torek včeraj v Mestni dom ženski shod. Navzočih je bilo okoli 250 oseb vtevši moške, mlade gospodične, mnogo radovednic. Pri otyoritvi shoda smo čuli, da se shoda dr. Tavčar ne more udeležiti, če da je obolel od napora pri volilni agitaciji. Nekatere zborovalke so pri tem mislite: tako »bolehnemu« se pač ne kaže potegovati za župansko čast. Ce že sedaj »oboli«, ko še delati ni pričel, bo revez za župana, katerega čaka ogromno trdega dela, za nič. Govorila je na shodu gospa dr. Tavčarica, ki je pravila, da je najbolj pobožna žena lahko agitatorica in ud liberalne stranke. Kako je v tej čedni stranki mogel delati Podgoršek in kako delajo izvestni drugi možje te stranke, o tem je gospa previdno molčala. Tudi ni nič omenila, kako je združena ženska čast s predsednikom te stranke, bivšim županom Ivanom Hribarjem. Ce bi včerajšnji liberalni shod bil res za kaj, bi moral v interesu ženskega dostojašča protestirati proti temu, **kako je postopal z ubogo svojo ženo zakonsko mučenice Ivan Hribar**, ta oboževanje gotovih narodnih dam! Pa gospa dr. Tavčarica ni imela časa, da bi se včeraj za kaj takega brigala, ona je govorila pobožen govor in pravila, da so liberalne narodne dame učenke »čestitih mater Uršulink«, katere je silno obžalovala, da gredo volit. Ce bi ta gospa imela nekoliko daljši spomin, bi se morda spomnila, da se spoštovanje do redovnic ne strinja z »Narodovimi« članki v proslavo portugalske revolucije. Nato je govoril »Narodov« urednik Pustoslemšek o vsem, samo o občinskem gospodarstvu ne. Pritoževal se je, da se nismo prelaskavno izrazili o tistem etetu liberalne ženske vzgoje, ki se je v družbi pijanih liberalnih agitatorjev po izvolitvi Ivana Hribarja za državnega poslanca vlekel za Predovičevem konjem in kočijami, ki je kazal po cesti jezike in druge stvari.

rodnega vzora liberalcev Ivana Hribarja.

Seve ni mogel pustiti tudi knežkoška pri miru ter so nekatere »pozne« zborovalke kazale svojo oliko s tem, da so se krohotale. To je bilo res jedno zborovanje za ženstvo, med katerim smo opazili čestito Bizjakovo mamo s Poljan, kumico veteranske zavete Smoletovo, gospo Bajželj. Posebno značilno je bilo, da je na shodu govoril »Narodov« urednik, ki je odgovoren za svinjske podlistke »Slovenskega Naroda«, ki se tako slabo podajo tenski časti in ki niso pospeševatelji morale. Na shodu je tudi molil Ribnikar, ki po liberalnih mislih »paše« na ženski shod. Ta debela morala, ki ima tako čedno preteklost, ni nič pravil, kako se udove »po liberalno« izrablja, ampak je v pobožno zavito brado govoril, kako je Velika noč minila, kako se spominja pri tem na Kristusa, ki se je postil v puščavi, da ni nobene videl, bil ločen od vseh ter je tam Kristus delal kesanje. (Tu so se celo nekatere liberalne gospe pričele smejati.) Pravil je, da bi bili liberalci radi že prej sklicali ženski shod, pa so raje počakali, da je post minil. Z vero da nimajo volitve nič opraviti, ne s Kristusom, kajti »mi tudi gremo v cerkev, a skoz ta mala vrata in se postavimo v kotiček«. Kje so tista mala vrata, skozi katera hodi Ribnikar v cerkev in kje je tisti »kotiček«, ni počeval. Dasi je liberalni kandidat dr. Triller javno na shodu govoril o podtanju spovednic, je Ribnikar izjavljal, da liberalci puste spovednice v miru. Če je mislil pri tem Ribnikar tako, da e on nikdar ne vidi, je imel prav. Seve e farbal, da smo mi krivi draginje, proslavljal je celo vodovod, kakor bi ra ne imela že najzadnja vas na Kranjskem in tožil, da bodo tisti volili proti stari magistratni kliki, ki vodo iz tega rodovoda pijo. Pozabil je možicelj posredati, da to vodo plačajo in da mamam v Ljubljani najdražo vodo v Avstriji. Zastopniki stranke liberalnih advokatov so na shodu govorili tudi o »malhah«, češ, da so jih »klerikalci« že vse izpraznili in sedaj hočejo izprazniti še kaso na magistratu. O malhah govoriti ljudem, ki imajo v svoji stranki »Glavnos posojilnico in razne Hudnike, se pač ne spodobi, o mestnih kasah pa že itak zrak ve, da je liberalno gospodarstvo na rotovžu pustilo v njih le pajčevine. Tako so včeraj v Mestnem domu ljudi karbali. Stranka, ki svoje cilje na tak način prikriva in se ne upa pri volitvah povedati tega, kar prej dannadan po »Narodu« pisari, nima obstanka. Ljubljansko ženstvo dobro ve, kako sta »Narod« in ž njim liberalna stranka redno zagovarjala ločitev zakona in bo po tem tudi cenilo včerajšnji liberalni shod. Pravijo, da je takrat, ko je dr. Tavčarju pogorelo, bilo zakurjeno za liberalni agitacijski shod. Dne 23. aprila bo dr. Tavčar zopet pogorel.

Liberalci in ženska čast. Da ni študnejših hinavcev in lažnjivcev kot so naši liberalci, je stara stvar. Včeraj so liberalci sklicali shod ženskih volivk in nevolivk, na katerega so prišle iste znane gospe in dekleta, ki so bolj obžalovanja kakor obsodbe vredne, ker nenda vsak dan sproti pozabijo, kar v »Narodu« berojo. Ali drugi niso pozabili, da je »Narod« svoje dni ženske primerjal s psicami! »Narod« se od tistega časa tudi v tem oziru ni prav nič poboljšal, kajti komaj pred enim mesecem je v nekem dopisu imenoval naše poštene delavke »kotljive cigaričice« ter jih tako uvrstil med živali. Kako je »Narod« grdil kmečka dekleta v »Marijinih družbah« in jih še, to tudi vsak ve. Če kdo lista po »Narodih«, bo našel ne enkrat Marijina dečeta opsovana s »presicami« in zdaj i ljudje sklicujejo shode za ženske!

Pobožni liberalci. Nekdo je naše liberalce enkrat imenoval maškare. Gotovo, saj vse njihovo politično življenje ne obstaja v drugem, kakor da se vsak dan drugače namaškerajo. Neka liberalna govornica se je včeraj na ženskem shodu ponašala s tem, da so liberalne dame vse »učenke časitih tun«. To je res hvalevredno, če kdo žasti ljubljanske redovnice uršulinke, ki so vse časti vredne in ki le svojemu čežnemu in požrtvovalnemu poklicu živijo in se žrtvujejo v korist mesta in v korist mestnih blagajn in kajih življenje je tako zvišeno, da jim nobeden ne more niti najmanjše stvari očita! Toda naši liberalci so zadnji, ki imajo pravico se ponašati s tem, da so njihove soproge in hčere hodile k nunam z šolo. Le odprite »Narodove« letnike in tam boste našli, da so te nune »babnice«, da so njihove spalnice »zaduhne in zamazane«, da je v njihovem samostanu doma »jetika, legar in škrofuz«, da so te »nune bile zvezane s podzemskim hodnikom s franciškani, kamor so hodile v vas in uganjale or-

gije«, da so »udane skrivnim grehom«, da bi jih bilo treba »izgnati preko mej dežele«, da se v njihovem samostanu »kote nenevne pregrehe« itd. itd. itd. Zdaj pa jih hvalijo in se ponašajo s svojo pobožnostjo! Najbolj značilno pa je, če se najde med temi »verniki« kak Ribnikar, ki je na včerajšnjem liberalnem shodu dejal, da je »Jezus Kristus v puščavi pokoro delal!« Za Ribnikarje bi bilo res potrebno, da bi šel kam pokoro delat a svoje laži in obrekovanja in da bi se postil, da bi mu nekoliko izplahlil njegov trebuh, ki se redi ob magistratnem koritu VIII. živnvnega razreda. Za to pokoro se bo že preskrbelo!

Liberalna vera. Na včerajšnjem liberalnem ženskem shodu so se govorniki ponašali s svojo katoliško vero in gospa Franca Tavčarjeva je dejala, da ni bolj katoliške stranke na svetu, kakor je liberalna. To si je treba nekoliko od bližje ogledati. Ni dolgo tega je »Sl. Narod« zapisal čisto dobesedno, da »je vera v Kristusovo vstajenje bajka« in je napadel brezmadežno spočetje Mar. Device, češ, da je neumnost. In drugikrat se je »Slovenski Narod« doslovno tako-le izjavil: »Slovenskim liberalcem se ne more šteti za pregreho, da niso ostali ves čas svojega življenja v svoji rojstni vasi naivno pobožni in da ne misijo več o veri tako kakor dobra mamica v gorski vasi.« Kako morejo liberalci zdaj trditi, da so še bolj katoliški kakor mi, ki držimo trdno vero svojih dobrih mamic? In tudi pravi Ljubljanci in prave Ljubljancanke nočjo zatajiti vero svojih dobrih mamic in zato bodo liberalni stranki, ki zaničuje vero slovenskih mamic, obrnili hrbet!

Svojo nravnost zdaj liberalci vneto povzdigajo. Če zdaj liberalcem verjamemo, jih ni pod božjim solncem ljudi, ki bi bolj spoštovali čistost in neomadeževanost kakor oni. »Slov. Narod« pa je leta 1901 v svoji 240. številki zapisal: »Kaj so nam mari te neomadeževane device? Brigamo se mi za to devištvu, ki nima nobenega pomena in nobene vrednosti!« Ti ljudje vabijo zdaj slovenske matere, ki jim je veliko mar za devištvu svojih hčera, naj oddajo svoje glasove 23. aprila liberalni stranki! Bo pa ravno narobe! Ljubljanske žene in matere bodo volile S. L. S., ki res brani in bo branila svetost zakona in poštenost krščanskega življenja!

Kako je bivši občinski svet nastopil proti pokopavanju mrljev. Vsak katoličan želi biti po cerkvenem obredu pošteno pokopan in hoče po svoji smrti imeti križ na grobu. **Bivši občinski svet pa je na predlog rajnega podžupana dr. vitezza Bleiweisa svojčas na prošnjo društva »Flamme« soglasno sklenil, da bo vse ukrenil, kar je potrebno, da se od države dovoli sežiganje mrljev!** Takrat je tudi »Narod« dobesedno zapisal: »No, sčasoma bodo ljudje že prišli do tega, da je popolno ma vsejedno, če mrlja na zadnjem potu spremlja kak duhovnik ali ne.« — Ali naj ljubljanske žene take ljudi zopet izvolijo? Ali naj poverijo svoje zavpanje stranki, ki bi hotela celo pošteni cerkveni pogreb odpraviti?

Katoličanstvo naših liberalcev. Ljubljjančanje in Ljubljancanke rade hodijo k izpovedi. »Slov. Narod« pa, ki zdaj zagotavlja, kako silno je liberalna stranka katoliška, je zapisal: »**Nazadnje pa bi mi ne imeli nič proti temu, ako bi izpoved, ki je bila osnovana na temnem srednjem veku, prišla sploh iz navade!** — Liberalci so se nadalje tako-le norčevali iz-odprt-kov: »**Sedaj farbajo ljudi že z odpustki za sveto leto, tako da je pobožen Slovenec kar ves moker, če poljubi svetinjicole!** — Papeža je glasilo liberalcev sramotilo tako-le: »Leo XIII. je sedel nepremično na svojem prestolu kakor okrel malik« in spoštovanje vernikov do Svetega Očeta je imenoval »blaznost«. — Ali more katoliška žena svoj glas oddati taki stranki, ki poglavarje katoliške cerkve psuje z maliki? — Cerkev so liberalci začeli zdaj tudi častiti in gospa Franca Tavčarjeva je včeraj rekla, da so tiste, ki bodo svoje glasovnice oddale za liberalne kandidate, ravnotako zveste hčerke cerkve, kakor »klerikalke«. »Sl. Narod« pa je zapisal: »**Katoliška cerkev je samo nadaljevanje poganske rimske države, katoliška cerkev je tudi poneumnevalnica ljudstva!** — Sveti misijone je glasilo liberalcev, ki zdaj farbajo ženske, kako je liberalna stranka pobožna, tako-le sramotilo: »**Katoliški misijoni so velika nesreča za slovenski narod, pridige so vir posurovljenja in poživaljenja naroda. Kar počenjajo pridigarji na misijonih, to je vir nečistosti in nemoralnosti.**« Zdaj pa ti ljudje ki še svetih misijonov ne morejo pustiti pri miru, oznanjajo svojo veliko »vernost« po shodih! — Ali

je mogoče, da bi verna ljubljanska žena takim ljudem zdaj svoj glas dala?

Novo hišo sramote hočejo napraviti liberalci v Ljubljani. Seveda ako zmagojo! Podjeten liberalec je pod Gradom za ta namen že sezidal hišo ter prosil za koncesijo. **Dolžnost vsega poštenega človeka je, da se ta liberalna lumperija in svinjarija prepreči.** Hišni posestniki pod Gradom so proti tej liberalni nameri vložili pri obrtni in policijski oblasti prav odločen protest. Še boljši in izdatnejši pa bo protest, ki ga lahko podajo slovenske, poštene volilke dne 23. t. m. z glasovnicami v rokah. **Nobena ženska glasovnica naj se ne glasi na tisti lumpsarski liberalizem, ki hoče kupčevati s človeškim mesom!** Proč z modernim suženjstvom, ki ga hoče razširiti gnili liberalizem!

Zadnja stavba liberalnega kalibra. Mestni stavbni urad je gotovo zasluzil najvišje odlikovanje s svojim zadnjim velepomembnim delom. Na vrtu hotela »Tivoli« je pustil namreč postaviti strnišče, česar izumitelj bi zasluzil pohvalo vseh najširših trebušnikov od dr. Tavčarja do Ribnikarja dol. Sicer pa menimo, da so to skrajno neokusno poslopje postavili na omenjenem primerinem mestu zato, ker se je pač računalo na potrebe liberalcev po slabem volilnem golažu. Mi predlagamo le še, naj se na to liberalno stavbo nabije deska z napisom, da je to hišo postavil liberalen mesten stavbnik urad. No, pa kaj bomo zabavljali. Privoščimo liberalcem veselje, da bodo saj lahko imeli svoje »seje« v tej novi mestni hiši, kjer bodo premisljevali o minljivosti liberalnih korit in trebuuhov. V občinskem svetu za to ne bodo imeli več časa.

Delavstvo so potegnili liberalci s svojo kandidatno listo ker niso dali na njej nobenega delavca na tako mestu, da bi mogel zmagati. In taki ljudje si upajo pisariti, da mi branimo delavstvu vstop v mestno hišo. Edino Slov. Ljudska Stranka je, ki je resničnemu delavstvu dala zastopstvo v mestnem svetu. Kaki prijatelji delavca so liberalci, kaže tisto »Jutro«, ki je pisalo, da bi delavec še jesti ne smel v »Zvezdi« in ki niso storili nič proti temu, da bi uboge ljudi v mestni ubožnici ne mogli izvestni ljudje celo teplsti, pač pa so delavstvo tako spoštovali, da so mestne delavce v Predovičevih prešičjih vozovih vlačili na volišče. Socialne preuredbe bo izvojevalo tudi na magistratu zastopstvo Slovenske Ljudske Stranke!

Ribnikar nima nič groziti. Čujemo, da Ribnikar nekaj okolu grozi branjevkom. Ribnikar se bo pri tem v svoj jezik ugriznil! Niti najmanjše moči ne bo imel Ribnikar, njegova samooblastnost bo temeljito zlomljena. G. vitez Laschan pa naj že sedaj tega predzregega človeka pouči, da ima opravljati svoj predrago plačani posel, ne pa komu kaj groziti!

Uslužencem užitninskega zakupa se sedaj laskajo stari magistratovec z raznimi lažmi, da bi jih premotili. Pa pametni ljudje poznajo liberalno namesto. Vse laži v »Jutru« nič ne pomagajo, laži ne bodo preprečile, da bi 23. aprila ne postale drugačne razmere. Tlačanstvo bodo konec in naj se gotovi gospodje, ki so prej utemeljene prošnje uslužencev užitninskega zakupa metali v svoje koše, postavijo na glave. Tako kot je Slovenska Ljudska Stranka pri deželi izboljšala položaj uslužencev, ko je v dež. odboru prišla do moči, tako bo to storila tudi na magistratu.

Trgovske sotrudnike so zopet potegnili starci magistratovec, ker jim niso dali na svoji kandidatni listi na takem mestu zastopnika, da bi bil izvoljen. Slovenska Ljudska Stranka je ravnalna drugač in je predstavila trgovskim sotrudnikom zastopnika v občinskem svetu. Tu se v dejanju vidi, kaka je Sl. Ljudska Stranka in kaka je stara magistratna stranka, za katero se nekateri trgovski nastavljeni tako ogrevajo, dasi dobe od nje in njenih samo brce. Čas je že, da se zavzamejo za svoje interese in ne za interes propadajoče liberalne advokatske frakarje!

Kaj je starim magistratovcem vse dobro. Naši liberalci venomer bahavo kriče, koliko inteligence, naraščaja in moči imajo za seboj. In če ne bi imeli uhajačev iz našega tabora, bi niti agitatorjev ne imeli, kot so n. pr. bukvovez Breskvar ali Adolf Ribnikar iz predradikalne dobe. Kakor pa kaže njihova kandidatna lista, po poslali v teh velikih zadregah, v katerih se nahajajo, mesto čilih mladih moči, moža, kakor je stari nadsvetnik Višnikar, zase v boj. Kaj naj ta mož, ki ni poznal Ljubljane dobrih devet desetin svojega življenja, za svoje volivce stori, katerim je tako tuj, kakor oni njemu, mora biti vsakemu trezno mislečemu človeku neumevno. V javnih zastopilih pa je

treba hitrih, naglih delavcev, ne pa žetih ljudi, ki žive v svoji duši še vedno življenje, kakor so ga živelji pred desetimi leti. Zato ne more biti dvojma, da bo vsak pameten volivec, ki imajo soli v glavi, se odločil za take kandidate, od katerih lahko pričakuje, da bodo, poznavajoči razmere, res lahko kaj za volivce storili.

Dr. Tavčar, veliki občudovalec Anastazija Grüna. Gospodje liberalci so šli saj za časa volivne dobe med prežekovalce. Cel teden so glodali po »Jutra« na smetišče vrženo kost: nakupu Zelenčevega kipa za deželni muzej, in mislili smo, da so jo ob tak doslednem in vsakdanjem prežekovali vendar enkrat že prebavili. motili smo se. Na Veliki ponедeljek določljive, tako okrog 11. ure, se je dr. Tavčarju naenkrat zopet — »go pahnilo« in prežekovanje se je začelo od novega. Pri tem prežekovanju je manifestiral sedanji literat in kak vse kaže kmalu tudi politik v penziji za Anastazija Grüna ter povedal urbi et orbi kako ga kot velikega pionika občuduje. Povedal je da dr. Zagradi obilnih poslov pri tistih koritih, katerim prisesti bi dr. Tavčarju nikoli ne padlo v glavo, ker je malo jela, dosti dela, — da torej dr. Zagaj ni prisega do tega, da bi prečital umotvore dr. Tavčarjevega občudovanca Anastazija Turjaka. On, dr. Tavčar, pa da imo vse njegova dela v mezinu in da jemenda uprav sedaj čita. In sicer či »Schutt«, ker so razvalinske elegije ne kako najbolj pripravne za liberalne stranko; kadar pa gre na Posavje in Špargelne, takrat pa bržas vzame seboj »Spaziergänge eines einsamen Poeten«, ker mu to čtivo kot od dne dne bolj osamljenemu starinu najbolj prija. Literarnih zgodovin in »Ljubljanskega Zvona« pa seveda dr. Tavčar ne čita; kajti sicer bi zvedel iz nemške peres in iz Levstikove kritike o Kleinmayrovi zgodovini slov. slovstva, d stroga in nešovinistična literarna kritika vse malo drugače piše o Zelenču kakor hoče to dr. Ivan Tavčar v svoj nevednosti natveziti veleinteligentni liberalni pavom. Da se torej na ljudje ne morejo ogreti za Tavčarjev umetniške ekstaze, bo menda sedaj umljivo, kakor je umljivo, da skri ohraniti vse, kar se nanaša na domačo zgodovino. Grüne eksistence na Kranjskem pa bržas tudi dr. Tavčar ne taji, in tako bo morda umel, da je čisto v redu, če S. L. S. oboževatelj Grüneve pesniškega talenta odmete kotiček v deželnem muzeju, kjer naj se hrani spomini nanj. Da pa tisti stranke ljudje, ki celo literata Grüna malo treznejše presojojo, kakor njego pravokrvni rojak Hans Deutscher, kleče v prahu pred nemškim politikom Auerspergom, to dokazovati bi bilo očitno. V take donkišotske boje se mi ne bomo spuščali, najmanj ne radi Grüne kateremu poleg družega očitajo nemški kritiki prav tisto kar slovenski gospod doktor Tavčarju: »ein Jäger nach Tropen und Figuren!« In dobri bi bilo, če bi se gospodu dr. Tavčarju ničesar drugega očitati — ne bi moglo.

Dr. Tavčar si je omisil lajno dobro, trpežno lajno, ki bo zanesljiv prestala volivni boj. Ker se boji na penjati svoje možgane, lajna podnebiti in ponoči vedno eno in isto melodijo zajcu, zajcu in zopet zajcu. Ta zajec pa spremlja na vseh potih, gremi mu življenje, uničuje mu vsako veselje, kjer prisluškuje, sliši zajca, kamor pogleda vidi zajca. Mož se nam že res smili, če prav sicer doslej še vidno ni shujša Smilijo se nam pa prav v srce tistih ljudje, ki poslušajo to vsakodnevno lajnanje. Kajti človek se naveliča tudi najlepše »vize«, če se ponavlja noč in dan. Zato priporočamo gospodu doktorju, naj si nabavi saj fonograf, kjer se dajo plošče izpremeniti. Bog ve kaj bo, pa vendar saj — nekaj.

Medicinska fakulteta v Ljubljani Česar niso mogli doslej doseči slovenski poslanci na noben način in z nobenim sredstvom, posrečilo se je takom koč mahoma, to je vremenu »Slovenski mu Narod«. Ustanovil je medicinski fakulteto v Ljubljani in sicer za sedaj stolico za higijeno in stolico za etiologijo bolezni. Našla se je neka liberalna luč, ki se je v bedaste kritikastarski namene spravila na dr. Gregoriča z ozrom na njegova predavanja o higijenci. Vsak le malce premeten človek voda ljudska predavanja nikdar ne more biti ničesar druzega, kot kompilacija. Z znanstvenimi teorijami, diskusijami in vprašanji vendar ne bo hodil niti pred priprosto ljudstvo. Ako se torej Gregorič opri na primerne neneške vire — slovenskih sploh ni — je popolnoma v redu. To se dela vsepo sod in tudi pri predavanjih »Uranijske vire pa smo povrh v »Slovenec« uvodna citirali. **Vse nekaj drugega pa jaka se najde zdravnik, ki dobesed**

preponka celo nemško knjige, izbrisje avtorjevo ime in naslov knjige s svojim imenom. To je navadna literarna tativina in čisto nič drugrega, nesramnost, katere je lehkovo zmožen samo kak liberalen frakar. Pri prvem poizkusu se kakega podobnega manevra, bomo odkrili liberalnemu svetu takoj tudi ime onega čisljenega liberalnega znanstvenika, da bo »Narod« zavilil, kakor bi mu kdo devet zob izdril! Capito? — Sedaj pa še k drugemu poglavju! »Narod« se je spravil tudi zopet na dr. Zajca, kateremu je natvezil ne vemo ali bolj bedasto, ali bolj zlobno izmišljotino o dr. Zajčevem postopanju napram nekemu bolniku, pri katerem je napravila diagnozo brez ugovora medicinsko izšolana bolnikova Žlahta. Dr. Zajc se je seveda blamiral, kakor je to po »Narodovi informaciji potrdil neki vojaški zdravnik, ki doslej še ni bil namalan v »Mušketi«. Koncem konca se je potem »in perpetuam memoriam« stvar še udejstvila, najprvo »pri Roži«, potem pa še pri eksposituri »Rože«. Zdi se nam, da so gotovi ljudje že čisto pozabili na neko volilno **kirurgično zdravilo**, s katerim bi se najhitrejše, kakor že enkrat ozdravila človekoljubnost »Narodove« gospode na cesti.

Kdo je največji škodljivec ljubljanskega trgovstva in obrtništva? Liberalci! Liberalci so zakrivili **polom svojega »Agro - Merkurja«**, ki je radi vzor - gospodarstva združenih liberalnih mladirov in starinov prišel v konkurenco. Liberalci so zakrivili zasleduječe koritarske cilje z raznim lumperijami **konkurz liberalne »Glavne posojilnice«**. Ta dva konkurza, ki so jih zakrivili liberalci, sta povzročila da je ljubljanski trgovec in ljubljanski obrtnik ob kredit, brez katerega se danes niti trgovina niti obrt dvigniti ne more. Ker so Vam ljubljanski trgovci in obrtniki liberalci podvezali predpogojo Vašega razvijanja in marsikomu tudi onemogočili obstanek, pokažite Vi vsi ljubljanski trgovci in ljubljanski obrtniki liberalcem, da takih osrečevalcev nočete v bodoče podpirati ter volite soglasno kandidate ki Vam jih priporoča Slovenska Stranka!

Licence na puf. Gostilničarji morajo licence na magistratu točno plačevati. Tako se jih prime. Da bi se licence dajalo »na puf«, tega dosedaj še nismo čuli. In vendar je tako. Menda mora biti pa tisti srečni človek, ki kaj takega doživi, najmanj najemnik kake Hribarjeve gostilne. Ravnakar propadli gostilničar Hribarjeve »Idrije« je dobil na magistratu za okolo 360 K licence »na puf«. Toliko brez drugih opazk.

Železničarji! Bliža se dan preporoda občinskega zastopstva mesta Ljubljane. In ta dan ne sme biti i za železničarje brezpomemben. Kakor za vsakega delavca, kateresbodi stroke, tako tudi za železničarja ne sme biti vse enako, v čigavih rokah naj bodo usoda Ljubljane za naprej. V Vaši moči je ležeče, da ustvarite oziroma pomagate nadvečini delavstva ustvariti druge razmere, kakor so pa bile dosedaj v našem občinskem zastopu. V prvi vrsti je železničarju treba preskrbiti primernih stanovanj, pa ne tam doli po Selu, ali zunaj po Šiški, ampak v bližini kolodvorov, kajti železničarji ne premore stanovanje, ki je zidano za kakega generala. Druga pereča rana pa je aprovizacija, ureditev dobave živil. To sta dve glavni nalogi prihodnjega občinskega sveta. Da pa bo to res storil, moramo še skrbeti 23. t. mes. Voliti nam je treba eno od štirih ponudnih nam strank. Pomnimo, da se ne gre za posamno osebo, ampak za stranko. Oglejmo si torej te stranke zaporedom, pa tudi njih delovanje, da nam bo razsodba ložja: 1. Liberalna stranka nam je gospodarila celih 15 let in kaj imamo od njenega razvitega vzornega gospodarstva. Prav nič, boste rekli, mi pa pravimo, da preveč, namreč te žalostne razmere, v katerih baš živimo in katere nas težijo skoraj do pogina. Čitajmo liberalno časopisje sedaj v volilni dobi; neizkušen človek bi verjel, da je za nižje sloje ni žlahnejše stranke, kakor so liberalci. Mislimo pa nazaj v dobo pred volitvami in videli bomo, da se za nas nobeden liberalec še zmenil ni. Vzorni general, vpokojeni nadslovan in župan Hribar je poznal le tiste železničarje, s pomočjo katerih se je udobno v separativnih kupejih po svetu vozil. Drugim pa še odzdravil ni, tako jih je splošoval. Vsi njegovi kimovci svetovalci pa so ga vestno pospomnali in se kosali, kateri bi mogel biti bolj oduren. Da bi liberalci kedaj mislili na popolnitve svojih obljud, tega še sami ne verjamejo, in dobro vedo, da jim tudi mi ne verjamemo trohice več. Ampak tega agitatoričnega sredstva so se tokom 15 let privadili in mislijo, da bo še vedno dobro. Motijo se, spoznali

smo jih, ne zaupamo jim nič več in jih tudi volili ne bomo. Naj nam vsljujejo svoje glasovnice, kolikor hočejo, naj nas imajo za »velecenjene kolikor hočejo, vse skupaj je farbarija liberalne sorte. Kako pa jim hočemo zaupati? Oglejmo si njih kandidatne liste. Samo enega železničarja kandidirajo na mestu, ki bi v ugodenem slučaju znal na magistrat prikobacati; pa smola se tudi tega človeka drži. Prvič je bil nek drugi mesto njega prijavljen, moral se je torej do skrajnosti pehati, da je prišel med kandidate. Vsljivost, ker vendar čuti in ve, da je med osobjem skrajno nepriljubljen. Njegovega načinka, katerega je osobje tudi do grla sito, pa so dali številko, da jih ne bo delal napotja. Tako je torej liberalno spoštovanje do železničarjev. **V III. razredu so postavili na prvo meso kandidate, o katerih celo mesto ve in zna, da do zdaj niso napravili za nižje sloje nič in v prihodnje bodo pa še manj storili, ker ne bodo več odločilni. Dohtarjev, profesorjev, učiteljev in polsocialnodemokratičnih očitirjev se nam pač ni treba veseliti. Skusili smo jih, poznamo jih, proč z njimi! Jutri pa o socialnih demokratih.**

+ **Shod na Viču.** Sinoči je bil v »Društvenem domu« dobro obiskan volilni shod S. L. S. Gospod prot. Dermastia je zbranim viškim volilem temeljito obrazložil »delovanje« bivšega ljubljanskega mestnega zastopa in opisal orožje liberalne stranke, s katerim skuša omajati zaupanje v vedno krepkejo S. L. S., ki tudi v Ljubljani prideviva vedno trdnejših tal. Vičani volilci so pazljivo sledili izvajanjem gospoda govornika ter obljudili oddati svoje glasove kandidatom S. L. S. Dokazati hočejo, da se je »Jutro« in njegov dopisnik z Viča zelo zmotil trdeč, da je Vič za S. L. S. zgubljen. Vičani odklanajo vsako hvalo od strani fašistega »Jutra« in njegovega dopisnika. Če on vkljub raznim skušnjam, kateri vidi na propadajoči liberalni stranki, le še slepo drvi za temi škodljivi poštenega ljudstva — svobodno mu. Vičanov, pristašev edino prave S. S., naj pa ve, da ne bo nikdar vprezel v svoj potri liberalni voziček. Ga predobro poznamo!

Zavedne volilke in liberalci. Na včerajnjem liberalnem shodu v »Mestnem domu« je bilo navzočih tudi več volilk, ki ne bodo volile z liberalci in jih je gnala na shod le radovednost in pritisk od liberalne strani. — Zanimivo je bilo poslušati pogovore teh odhajajočih volilk, in kako so se izražale o liberalnih otrobevezcih. Tako je rekla ena proti svoji priateljici: »Sedaj pa že celo ne grem volit liberalcev. Figo, če jo hočejo.« In ravno tako misli na stotine volilk. Vrle Krakovčanke pa bodo volile s Slovensko Ljudsko Stranko!

»Slovenski Narod« laže, ko piše, da je prišel stavbeni mojster Ogrin agitrat k nekemu liberalnemu somišljeniku in da je ta Ogrina postavil na cesto. Nekdanji liberalci sami hodijo k nam po glasovnice, ker so se naveličali liberalne magistratne strahovlade in koritarstva. Le še nekaj je tako neumnih liberalcev, da se drže starih gospodov. To so povečini ali koritarji ali pa koritarska žlahta. Eden teh je prišel zadnje dni k Ogrinu ponujat svojo liberalno modrost in vsljievat liberalno glasovnico. G. Ogrin je pa dal poklicati hlapca — sam si nji hotel mazati rok — ter ukazal vreči vsljivega koritarja na cesto. Ta je pa ves zelen jeze in sramote šel in pisal lažljivo obrnjeno poročilo za »Narod«.

O medrem Ribnikarju. Zanimivo je, kako je neki kmečki prodajalki, g. tržni nadzornik Ribnikar preiskoval v jeseni gobe. V eni roki je držal knjige s slikami raznih gob, v drugo pa so mu morale podajati gobo za gobo, da jo je primerjal s sliko, če je strupena ali ne. V dvomljivih slučajih jo je prav blizu pritisnil k sliki, da bi bil tem gotovejši. To pa ni morda šala, ampak se je gojilo resnično v jeseni na ljubljanskem trgu. Kdor ne verjame, naj popraša le kmetice iz okolice!

Kako gospodarijo liberalci z občinskim denarjem, kaže najlepše mesto Idrija. Tam se zoper vsak pameten sklep deželnega odbora pritožijo na upravno sodišče, samo da kaj zaslubi njih liberalni zastopnik dr. Novak. Pri vsaki pritožbi gre nekaj stotakov v dr. Novakove žepce, upravno sodišče pa trdovratno zavrača idrijske pritožbe, ter pravi, da so ukrepi deželnega odbora dobrji in pametni ter čisto postavlji. A kaj se idrijski liberalci za to zmenijo! Pritožujejo se kar lepo naprej. Zadnjič se je pa gospodom pri upravnem sodišču že preneumno zdele, da se idrijski liberalizem vedno s pametjo tepe in nadleguje upravno sodišče s svojimi prismojenimi pritožbami, zato so obsojili idrijske pritožnike na 200 K globe in povračilo stroškov, ki jih je imel de-

želnji odbor. Kdo bo plačal stroške dr. Novaka, ki je samo v zadnjem letu zaslužil od Idrije za svoje brez speskne pritožbe par tisočakov? Kdo bo plačal globo 200 K? Kdo bo plačal stroške deželnega odbora, ki jih je tudi nekaj stotakov? **Vse to se bo plačalo iz idrijske mestne blagajne, kamor nosijo svoje davke idrijski meščani.** — V Ljubljani se nam obeta ravno tako gospodarstvo, kajti liberalci po vseh shodih v svet trobijo, da bodo začeli vojsko proti deželnemu odboru in da se bodo zoper vse sklepe deželnega odbora pritoževali na upravno sodišče. — Volilci naj skrbe, da ne pride v občinski svet taka večina, ki bi se mogla bosti z deželnimi odborom!

Kaj bo s kapelico na Friškovcu? Vsem Ljubljancam je dobro znana potresna kapelica na Friškovcu. Da bi katoliško misleče naše pristaše kolikor mogoče v srce zadeli, pripovedujejo liberalci, kadar so med seboj, da bodo kapelico na Friškovcu podrlj, češ, da je kvarna promet in da rabijo tamkaj prostora za — javno stranišče. Tedaj hočejo liberalci v Ljubljani napraviti ravno tako lumparijo, kakor so jo hoteli v Idriji. Tudi tam so nameravali podreti staro zgodovinsko kapelico sv. Janeza, a jo je občinski gerent g. Zazula pravočasno odstopil župni cerkvi in s tem preprečil, da niso idrijski liberalci na mestu podreti kapelice postavili javnega stranišča. Liberalci hočejo na vsak način v Ljubljani portugalskih razmer! Volilci, pozor pred takimi ljudjimi!

Somišljenik na Barju se za krompir lahko priglase tudi pri našem kandidatu g. Jevcu. Vsak, ki se bo pri Jevcu oglašil, bo dobil krompir pri »Gospodarski zvezzi«.

Reisner sotrudnik »Rimskega Katolika«. Povedali ste že lepe stvari o kremenitem značaju omladinu profesorju Reisnerju. Naj dodam še nekaj, da bodo liberalci vedeli, kakega klerikalca imajo v svoji sredi. Ko je bil Reisner leta 1894 v ljubljanskem semenišču in se na cerkvne stroške pravljil za maturo, tedaj je spisal za »Rimskega Katolika« razpravo o dokazu za bivanje božje. Kdor ne verjam, naj pogleda, pa bo videl, da je še podpisani: bogoslovec Jos. Reisner. Priobčil je pa le prvi del. Ko je naredil maturo, je v znak hvaležnosti zapustil semenišče, obenem pa pisal dr. Mahniču, naj drugega dela njegove razprave ne priobči. Vprašamo zdaj svobodomiselca Reisnerja, kdaj bode zdaj priobčil v »Jutru« drugi del razprave o dokazu za bivanje božje? In kdaj bo povrnil dobijeno nagrado »Slovenski Straži«? To so »čisti značaji« liberalne stranke.

Nečuveno volilno laž razširjajo liberalci po Bizoviku. Pripovedujejo, da hočemo ustanoviti v Ljubljani pralnico. Med nami na to nihče ne misli. Liberalci se lažejo, da se kar kadi.

Jurij Verčič, bivši solicitator bivšega odvetnika dr. Hudnika, hodi sedaj po Trnovem in Krakovem in agitira na naravnost grdu in tudi kaznjiv način. Tako je nekemu pred konjušnico samovoljno odpril pismo, ki ga je dotičnemu poslala naša stranka, vseven glasovnice in jih raztrgal. V Cerkevni ulici štev. 21 pa je zapovedal strankam, da bo on kot upravitelj te Oroslav Dolenčeve hiše pregledal pred volitvijo glasovnice vseh volilcev v tej hiši in zapovedal, da pred njegovou kontrolo ne sme nikdo na volišče. Seveda so stranke proti temu ogorčene, ker je to kršenje volilne svobode in mi opozarjam na to **državnega pravdnika**, naj temu Hudnikovemu sorodniku in prijatelju pove, da je to kaznivo. (Opomba uredništva: Prosimo za tančna imena prizadetih strank. Take mu postopanju Hudnikovega poštenjaka bomo napravili temeljiti — zaključek!)

Ij Dr. Kokaljeva mama imajo, kakor se nam poroča, sedaj za časa volitev jako veliko za opraviti, zlasti pa pri naših zavednih branjevkah. Posrečilo se jim je speljati na lim z njihovimi obljudnimi dve naši pristašinji, da pohajati na liberalne ženske shode v »Mestni dom« in mislite voliti stranko najnazadnjaških strank. To pa baš zgolj iz radovednosti, kako se bo »fletno« voziti s fijakarjem due 23. aprila in pa kako dobro kosilo jima bodo pravili mama na svojem stanovanju, kakor so že zdajne obljudili. Mi bi pa le vprašali Matevža Johana, s katero Kokaljeva mama še nikoli ni šla na božjo pot, če se strinja z liberalci, ki vpijejo, da se mora podreti lemenat. Kam bi le ona spravljala svoje stvari in komu bi prodajala svoje pomaranče, ko bi ne bilo lemenatarjev. To naj mama uvažujejo in povedo še Polačkovi mami.

Sekser - birt na Dunajski cesti, oče Belič. ki kandidira za občinskega

svetnika v prvem razredu na liberalni podlagi, prav red razklađa svoje liberalne modrosti svojim gostom, pri čemer vedno zabavlja na naš listi, nazivajoč ga »Smrdljivec. V sekser - birtovo gostilno zahaja največ naše kmečko ljudstvo in samo temu ljudstvu se ima oče Belič zahvaliti za svoje prenoženje, katero mu je svoječasno omogočilo simpatizirati z gostilno pri »Zlati ribi«. Mi bomo ljudstvo primerno poučili naj ne nosi denarja gostilničarju, katerega edino delo obstoji v zabavljanju čez našo stranko.

Gospodin Kadivčev opozarjam, naj paži, da ne pride v občinski svet taká večina, ki bi se mogla bosti z deželnimi odborom!

Prosto po »Jutru«. Dober dovitip. Priprost mestni delavec iz Ljubljane je napravil dober dovitip. Dejal je, da so Predovičevi svinjski hlevi veliko premajhni, da bi v njih spravili vse svinjarije, ki se spišejo in natisnejo v »Učiteljski tiskarni«. Tako se baje liberalci še nikdar niso blamirali, kakor se bodo v nedeljo.

Liberalni sleparji, ki nameravajo za druge voliti, se bodo varali! Potrebne podatke bodo imeli v rokah naši člani v komisijah, ki bodo sleparje prijeti!

Ne dajte iz rok volilnih izkazu in kuvert in glasovnic!

V nedeljo vsi v boj zoper svinjske literate in celo magistratno klico!

KAR IŠEŠ, TU NAJDEŠ.

Pu plac špančera Ribnkar, sekira ženske, de Buhs nas var. Če kera h ksiht mu na stuji, je bulš, de več na plac ja ni. S ta ženska b jest nekol na taušu, ke Ribnkar ji use u sfaušu in djau ja u še elu u »Juter«, če mela u preredek puter, al pa, recima: če kurejne mu ušeč na u in druž lezejne, vse zmetu jih u Iblačica u pu vrh še strafu ja u tku, de u zadost za useli mela in več na plac čepet na u htela. Al unkat pa imou je smola — pa ne trnouska — blu je tkola: Pu ribjem trge je mašeru, zdej s tem, zdej z unem se špeteru, ta mou prekumerne je rake, en druž spet ribe mou je take, de nemu nisa ble pu gust, zatu utresu je čelust, in letu ke pa smi in skaku ud rib duž, ud žab du raku in lamenter je in kleu, de Ribi plac je u luft biu ceu. Al kar naenkat — puslušajte — nekar m umes na žlebedrajte — pa ne nad rotuškem — tega ni tam — in kokr douh in šrok je — lop. že ležu Ribnkar ket snop u škaf med klinem in pečenkam.

— Kar blu naprej je, tu mu šenkam, sej škoda, de b guvuru, kaj de? kar holt kdu iše, tu pa najde.

Dnevne novice.

Te dni se razpolože volilni imeniki za državnozborske volitve. Povsed je treba imenike vestno pregledati in temeljito reklamirati. Za pouk naj se obračajo zaupniki S. L. S. do tajništva S. L. S. Miklošičeva cesta štev. 6.

O Peerzovem premeščenju če ka nekaj »Naroda« in trdi, da ministrstvo g. Modica ni hotelo imenovati in je to izjavilo meseca februarja. Ravno takrat je pa bil g. Modic imenovan glavnim učiteljem na učiteljišču. Človek ima vtišk, kakor bi kandidat za županški stolec, dr. Tavčar, naravnost dremal v deželnem šolskem svetu, ker ne more več slediti razpravam. Mož, ki tako vestno sledi dogodkom v deželnem šolskem svetu (tudi v deželnem odboru!) bo gotovo ravno tako veden župan. Morda že doživimo Grassellija v novi izdaji!

Bivšim poslancem — profesorjem in učiteljem je ministrstvo dovolilo splošen dopust do konca volitev. Sedaj se bo vsaj ohladilo sreča »Jutru« in »Narodu«! Sicer pa je Peerz dr. Tavčarjeva pridobitev iz dobe zveze z Nemci; mož je bil za okrajnega šolskega nadzornika imenovan z glasovi liberalcev in Nemci v deželnem šolskem svetu. O Peerzu naj torej Tavčar rajš molči.

Učiteljski Tisk

najzanesljivejšega vira pa izvemo, da znaša danes dolg »Jutro« že 26.333 K! To je jasen dokaz, da »Jutro« redno ne plačuje, ergo ni bila tista izjava nič vredna, da se milo izrazimo. Kako je mogel od tistega časa dolg narasti za 3333 kron, če se »redno plačuje«? To nam pojasnite, gospod Luka Jelenec! Tako se obrestujeta »Vdovski fond« in »Učiteljski konvikt«! Ubogi tisti učitelji, ki so svoje groše znosili za »Jutrove« deficit!

— **Smrtna kosa.** Z Viča - Glinic se nam piše: Včeraj zvečer je prevoden s sv. zakramenti umrl g. Andrej Marinčko, posestnik in gostilničar na Glinicah. Možu v najlepši dobi - 31 let - je pretrgala nit življenja sušica, ki zlasti letos tukaj posebno neizprosno gospodari. Pokojni Andrej je iz ugledne Rutarjeve hiše na Glinicah. Vsej njegovi spoštovani rodbini najprisrčneje sožalje! Njemu pa svetila večna luč!

— **Utonila** je 24. let starca Marija Zupan, žena najemnika mlina Nikolaja Zupan v Retnjah. Reva je bila božastna in se je pri napadu te bolezni zvrnila v poleg mlina se nahajajoče krito in tako ponesrečila. Po preteku četrte ure sta jo njen mož in žagar Martin Lupša potegnila pri grablju iz vode.

— **Cev puške se razletela.** Posestniku Janezu Podlogarju v Vinem je pri streljanju iz dvoučneve puške razneslo cev ter je zadobil pri tem tako nevarno poškodbo, da je moral v deželnim bolnici pomoči iskat.

— **Na Šmarni gori** je bilo na velikonočni ponedeljek okoli 5000 ljudi. Spili so 18 sodčkov piva. Dekleta so sv. Antona tako zvonile, da so mu zvonec polomile.

— **Reški guverner v gledališču opovan.** V gledališču je 19. t. m. posvalo kakih 20 mladih ljudi guvernerja grofa Wickenburga. Detektivi so demonstrante nazinili sodiču.

— **Glavni nabor v sodnih okrajih Radovljica in Kranjska Gora** se ne bo vršil, karor prvotno razglašeno 12., 13. in 14. junija t. l. marč 12., 14. in 16. junija t. l.

— **Razstava za elektriko v Londonu 1911.** V času od 23. septembra do 21. oktobra 1911 se bo vršila v Londonu tretja razstava za elektriko, ki jo priredi »National Electrical Manufacturers Association«. Eventualnim interesentom se je zaradi razstavnega prostora, cene itd. obrniti neposredno na dotedno ravnateljstvo v Londonu, E. C. Broad Street House.

— **Opozorjamo** na današnji oglas »Slovenske Straže«. Ceniki gramofonov in gramofonskih plošč na razpolago.

Ljubljanske novice.

— **Ij Načelniki volilnih komisij** za občinske volitve prihodnjo nedeljo so: Ženske komisije: 1. dr. Josip Furlan; 2. Ivan Vencajz; 3. dr. Karl Triller. — Moške komisije: 4. Grof Barbo; 5. dr. Fran Detela; 6. Peter vitez Grasselli; 7. Evgen Jarc; 8. Ivan Knez; 9. dr. Val. Krisper; 10. Štefan Lapajne; 11. dr. D. Majaron; 12. dr. Fran Papež; 13. Vaso Petrič; 14. dr. Vladimir Ravnihar; 15. Senekovič Andrej; 16. (glavno volišče) dr. Ivan Susteršič; 17. dr. Iv. Tavčar; 18. dr. Otto Vallentschagg; 19. Fr. Žužek.

— **Ij Volilni imeniki za državni zbor** vseh enajst volilnih okrajev so od dne 21. aprila nadalje do 6. majnika od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne razgrnjeni v posvetovalnici mestnega magistrata vsakomur na vpogled.

— **Ij Hrvatski akademiki v Ljubljani.** V tork 25. t. m. pridejo v Ljubljano člani hrv. kat. akad. društva »Domagoj« iz Zagreba. Prosimo tiste naše ljubljanske rodbine, ki bi hotele v noči od torka na sredo vzeti kakega hrvatskega akademika pod svojo gostoljubno streho, da to blagohotno takoj javijo uredništvu »Slovenca«. Upamo, da bo ta prošnja zadoščala in da bo našla mnogobrojen odziv. Prosimo!

— **Ij Dramatična šola »Ljudskega odra«** se bo otvorila noči v petek ob pol osmi uri zvečer v gorenji dvorani »Ljudskega Doma«, Staro strelische. Šola bo teoretična in praktična in si je odbor pridobil zanje pomoč priznanih strokovnjakov. Poučevali se bodo vsi predmeti, ki se tičejo dramatične umetnosti. Ure se bodo določile noči na seštanju ob pol osmi uri zvečer. Kogar veseli, naj se gotovo udeleži šole in pripelje seboj znance in znanke, ki se zanimajo za »Ljudski oder«. Poagitarjate med prijatelji dramatične!

— **Ij Utopljenca našli.** Ko je šla danes zjutraj kuhanica Rozalija Borčeva po Poljanskem nasipu, je zapazila v obližju Šentpeterskega mosta v Ljubljani nekega utopljenega vojaka. Ko so ga potegnili iz vode, so ga agnosirali za narednika domobranskega alvinskega polka Zacheria, ki je bil v

noči od 3. na 4. t. m. v obližju jubilejskega mosta padel v Ljubljano in utonil. Truplo so odpeljali v garnizisko mrtvašnico.

— **Ij Aretovan** je bil včeraj na Mestnem trgu, ko je od trgovine do trgovine beračil, brezposelnih brivskih pomočnikov Mirko Hess, rojen leta 1874. v Zagrebu in tjakaj pristojen. Hess je radi svojega dobrega ponašanja izgnan iz vseh avstrijskih krovov.

— **Ij Kolo poneveril.** Minoli teden je klavec Matija Lavtižar izposodil pri nekem tukajšnjem izposojevalcu koles 130 K vredno kolo, katerega ni več pripeljal nazaj. Ko je Lavtižar izvedel, da mu je policija kolo v njegovi odsotnosti odvzela, jo je neznano kam popihal. Navedenec ima pri deželnem sodišču tudi presedeti večmesečno kazen.

— **Ij Ubegla prisiljence.** Na Mirju je pohegnil od dela prisiljene Alojzij Kropunik, rojen leta 1865 v Andritzu pri Gradcu. Navedenec govori slovensko in nemško ter je po poklicu pek. Pod Rožnikom je pa pobegnil prisiljene Jožef Kopper, rojen leta 1880 v Steyr. Kopper je po poklicu izdeloval kosa.

— **Ij Tatvina.** V Dragomelju je bila kočarju Alojziju Burici ukradena srebrna ura z verižico, vredna 22 K, šunka in za 20 K svinjine, njegovemu sednu pa 14 K denarja.

Razne stvari.

— **Samoumor orožnika na hčerinem grobu.** Iz Solnograda poročajo, da se je orožniški stražmojster P. Kosch ustrelil na pokopališču v Maxglanu na grobu svoje hčere, ki mu je pred kratkim umrla.

— **Pariška gledališča** so imela v letu 1910. dohodkov 57 milijonov frankov, kinematografi pa 1,400.000 frankov.

— **Italijanski roparji.** V Sasari v Sardiniji je udrla tolpa roparjev v vilo posestnika Domenica Mancini, katerega so ubili, kakor tudi ranili njegovo hišino, ter uropali dragocenosti. Roparjev še niso izsledili.

— **14.000 K kazni za prelomitev podobe.** Češko narodno gledališče v Pragi je tožilo tenorista Franca Pacala za 14.000 odškodnine, ker je prelomil pogodbo. Sodišče je tožbi ugodilo.

— **Grozna nesreča pri streljanju s topiči.** Iz Monakovega poročajo: V bližini mesta Erlausna se je zgodila pri streljanju s topiči grozna nesreča, pri kateri je bilo pet oseb težko ranjenih. Kmečki fantje so namreč streljali s topiči, ker se pa en strel ni hotel sprožiti, so vliji v topič bencina in zažgali. Nastala je močna eksplozija, pri čemer je enemu izmed njih iztrgalo oči, nekdo drugi bo tudi bržkone oslepel, dva druga mladenci sta pa dobila smrtnovarne poškodbe, petemu pa je odtrgal roko.

— **Velik požar v Borszczowu. Sto hiš pogorelo.** V Borszczowu, Galicija, je uništil požar 100 hiš.

— **60dnevni zdravilni post.** V neki newyorški bolnišnici je končala Avstrijka Ana Geschela 60dnevni zdravilni post. Ves čas je izpila pet kozarcev mleka in snedla eno oranžo.

— **Boj med kačami.** Profesor Pozzi, član francoske medicinske akademije, je imel pred kratkim na neki pariški kliniki izredno zanimivo predavanje. V tem predavanju je poročal o svojem obisku v therapeutičnem zavodu v Butantonu v bližini San Paola v Braziliji. Ta zavod je osnoval brazilski zdravnik dr. Vital Brazil, ki je dalje časa študiral tudi v Parizu in Berlinu. Zavod se bavi z izdelovanjem serumov proti pikam strupenih kač. V Braziliji umre namreč vsako leto več tisoč ljudi vsled pik strupenih kač. Najzanimivejše, kar je dr. Brazil pokazal svojemu francoskemu tovarišu, je bil »boj med kačami«. To je bil boj med kačo, ki žre druge kače, in kačo, katere pik učinkuje smrtonosno na ljudi. Prvo kačo, ki se hrani s strupenimi svojimi tovarišicami, nazivljejo v Braziliji »dobro kačo«. Opis boja med omenjenima kačama se sliši kakor kak roman. Dr. Pozzi pričuje sledeče: »Dr. Brazil je vzel najprej »dobro kačo« iz nekega zaboja, v katerem je ležala popolnoma mirna zvita. Položil jo je na tla sobe ter jo raztegnil. Bila je dolga nad en meter in tako modre barve, da bi vsakdo mislil, da je pobaranata. Br. Brazil je kačo gladil z rokami ter da bi popolnoma dokazal, da ni nevarna, si jo je ovil okoli vrata. Obenem nas je seznanil z njenim znanstvenim imenom. Imenuje se Racidelus brasili. Brazilci sami jo imenujejo Mussurana. Nato je vzel dr. Brazil zelo oprezno z dolgimi kleščami iz nekega drugega zaboja izvanredno strupeno kačo, ki je strahu vsem Indiancem in ki se imenuje Lachesis Lanceolatus. Indianci jo imenujejo Jararaca. Njenzik usmrtil v nekoliko hivih ljudi in

živali. Dr. Brazil je položil to strupeno kačo poleg »dobre« in mi smo se oddaljili za nekoliko korakov. Priznati moram, da sem si ogledal sobo, če so kje odprta vrata. Oba plazivca sta ležala izpočetka popolnoma mirno drug poleg drugega. Nenadoma se je pričela dobra kača Mussurana gibati in bližati se svoji žrtvi, strupeni Jararaci. Jararaca je njene kretnje takoj opazila in izgledala je, kakor da bi se potuhnila in hotela pobegniti. No, v tem jo je pa že zagrabil Mussurana. Nasprotinica se je oprezzo zvijala in vbadala strupene zobe v telo svoje sovražnice. Toda zaman. Telo Mussurano je od prirode imunizirano. Čez nekoliko hišov je že Mussurana obvila s svojim telesom Jararaco. Obe kači ste se zvijali v konvolzivnih drgetajih na tleh. Ena je bila na drugi in sprva sem mislil, da hoče Mussurana zadušiti Jararaco. Toda kmalu sem razumel taktiko »dobre kače«. Zagrabilo je namreč svojo strupeno nasprotinico prenizko spodaj, zato je pomikala počasi okoli njenega telesa proti glavi. To je trajalo tako dolgo, dokler ni imela Mussuraca odprtega svojega žrela proti glavi svoje nasprotinice. Nato je popadla spodnjo čelust Jararace in jo krepko stisnila v svojem žrelu. Jararaca se je skušala osvoboditi. Mussurana pa jo je pokrila s celim svojim telesom, tako da je samo njen rep plaho migal semterje. Čez nekoliko časa ji je Mussurana strla glavo in strupena zver je bila mrtva. Nato jo je Mussurana pojedla do konca repa.«

Somišljeniki!

— **Zivimo v dobi volitev in sredil živahnega političnega gibanja.** Nasprotiniki bodo napeli vse sile, begali in slepili bodo ljudi ter izrabljali vsa sredstva, da prikrijejo svojo onemogočnost. Naša časna dolžnost je, da stremo zadnje pojave liberalizma, ki je smrt in poguba našega ljudstva. Zato je potreba odločnega in intenzivnega političnega dela, treba pa tudi gmotnih sredstev in žrtev. Zato pozivljamo somišljenike, da vsi prispevajo v Ljudski sklad kot volivni sklad S. L. S. Prispevke sprejema tajništvo S. L. S. Miklošičeva cesta 6.

Osrednji volivni odbor S. L. S.

VOLITVE NA NIŽJEAVSTRIJSKEM. VOLITVE NA NIŽJEMAVSTRIJSKEM.

— Pri nadomestni deželnoborski volitvi v Mödlingu je bil izvoljen svobodomislec Tamussino s svobodomiselnimi in soc. demokraškimi glasovi. Izvoljen je bil le radi nečuvenega svobodomiselnega nasilstva. Socialni dem. in svobodomisinci so že ob šesti uri zjutraj zasedli volišči in populoma onemogočili vsako agitacijo kršč. socialcev. Agitatorje so pretepali in jih več nevarno ranili. Ob pol osmi uri zjutraj so zato kršč. socialisti prekinili vsako agitacijo. Protiv volitvi se vloži protest. V vol. okrajih Stockerau in Mistelbach so zmagali krščanski socialisti.

MEHIKANSKI VSTAŠI PRED MESTOM JUAREZ.

— Iz El Pasa v Tekساسu se poroča, da so pozvali vstaši mesto Juarez, da naj se tekom 24 ur udeleži.

VAJE FRANCOSKIH ZRAKOPLOVCEV OB FRANCOSKO-NEMŠKI MEJI.

— Nemški poslanik v Parizu se je pritožil, ker izvajajo francoski zrakoplovcii ob nemško-francoski meji vajajo. Francoska vlada je samoobsebi umevala izjavila, da ji ni o tem nič znanega.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR PREHLAJEN.

— Dunaj, 21. aprila. Oficielno se poroča: Ker so zadnje splošne avdijence na zdravje cesarjevo, ki nekaj časa trpi na lahkom prehlajenju, neugodno vplivale, cesar po nasvetu svojih zdravnikov do svojega potovanja v Budimpešto, to je 2. maja, ne bo podeljeval nobenih splošnih avdijenc več in bo kolikormogoče ostal v Schönbrunn.

AVSTRO-OGRSKA POGAJANJA.

— Dunaj, 21. aprila. Danes ob deseti uri dopoldne je cesar sprejel v avdijenci min. predsednika barona Bienertha in grofa Khuena. Avdijenca je trajala eno uro. V tej avdijenci se je glede razpravnega jezika pri vojaškem kazenskem postopanju izprožila nova misel, katera se bo postavila za podlago nadaljnega pogajanja. Gre se namreč za one osebe, ki so večje tako nemškega službenega kakor mažarskega državnega jezika. Našla se je formula, ki naj prizna tudi službenemu jeziku mesto, ki mu gre. Ministra cesarja nista prosi-

la naj on odloči, marveč se bo treba pogajati dalje. Grof Kuen se danes vrne v Budimpešto, kjer se bo vršil min. svet, potem pa odpotuje nazaj na Dunaj, da nadaljuje pogajanja.

KANDIDATURA GROFA STERN-BERGA.

— Praga, 21. aprila. Grof Sternberg bo kandidiral kot samostojen kandidat v kmečkem okraju Nachod proti poslancu Horskemu.

ČEŠKI AGRARCI NE KANDIDIRajo PRAŠKA IN ZAZVORKE.

— Praga, 21. aprila. Bivšega ministra Praška in bivšega zborničnega podpredsednika Zazworka po iz Prage došlih poročilih češka agrarna stranka ne namerava več kandidirati.

SKRIVNOSTEN NAPAD NA SMODNIŠNICO.

— Raab, 21. aprila. Skrivnostno je bil napaden prostak Mihael Szasto, ki je stal na straži. Neki civilist ga je zavratno napadel in bil po njem z nekim topim orodjem. Pobegnil je šele, ko ga je vojak zabodel z bajonetom v prsi. Vojak je tudi streljal za njim, a ga ni zadel. Ostali vojaki, alarmirani po strelu so zasledovali begunci, a ga nišo dobili. Policija sudi, da se je napadalec odpeljal v kako budimpeštansko bolnišnico.

TRAGIČNA SMRT MLADE ŽENE.

— Hodmezovasarhaly, 21. aprila. Na tragičen način je tu umrla žena odvetnika dr. Emanuela Halasza. Veliki petek je pustila izdreti zob, a se ji je ob tej priliki zastrupila kri. Veliko nedeljo so ji zato morali zdravnik izrezati grlo, a tudi ta operacija je ostala brezuspešna in Halaszova je umrla v grozni mukah.

KRALJ PETER.

— Budimpešta, 21. aprila. Kralja Petera srbskega na njegovi poti v Budimpešto ne bo spremljal samo minister za zunanje zadeve Milovanović, ampak tudi min. predsednik Pašić, ki se bo cesarju zahvalil za visoko odlikovanje, ki mu ga je cesar nedavno podelil. »Pester Lloyd« polemizira s tistimi, ki potovanje kralja Petra v Budimpešto omalovažujejo in hvali avstro-ogrsko poslanika v Belgradu, grofa Forgacha, kojega zasluga je, da se je razmerje med Avstrijo in Srbijo tako izboljšalo.